

**PAVARDŽIŲ, VARDŲ IR
VIETOVARDŽIŲ TRANSKRIPCIJOS IŠ
RUSŲ KALBOS Į LIETUVIŲ KALBĄ IR
IŠ LIETUVIŲ KALBOS Į RUSŲ KALBĄ
INSTRUKCIJA**

**ИНСТРУКЦИЯ
ПО ТРАНСКРИПЦИИ ФАМИЛИЙ, ИМЕН
И ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ С
РУССКОГО ЯЗЫКА НА ЛИТОВСКИЙ
ЯЗЫК И С ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА НА
РУССКИЙ ЯЗЫК**

Nuskenavo: vertėjas iš lietuvių į rusų k. Aleksej Ivenkov
Оцифровал: переводчик с литовского на русский яз. Алексей Ивенков
<http://aleksej.ivenkov.lt>

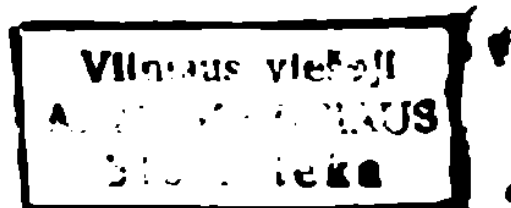

Vilnius „Mokslas“ 1990
Вильнюс „Мокслас“ 1990

81.2R
Pa 415

Aprobuota Lietuvių kalbos komisijos prie
Lietuvos TSR Mokslų Akademijos
Instrukcija privaloma visoms Respublikos
ministerijoms, žinyboms, įstaigoms,
organizacijoms, redakcijoms ir leidykloms

Апробирована Комиссией по литовскому
языку при Академии наук Литовской ССР
Инструкция обязательна для всех минис-
терств, ведомств, учреждений, организа-
ций, редакций и издательств

36652A.2

4802020100 - 068
M 654(08) - 90

Neskelbta - 90

© „Mokslas“ leidykla, 1990

**PAVARDŽIŲ, VARDŲ IR VIETOVARDŽIŲ
TRANSKRIPCIJOS IŠ RUSŲ KALBOS Į LIETUVIŲ
KALBĄ IR IŠ LIETUVIŲ KALBOS Į RUSŲ KALBĄ
INSTRUKCIJA**

IVADAS

a) Bendrosios pastabos

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos prezidiumas 1988 m. lapkričio 16 d. priėmė nutarimą, kuriame, be kita ko, sakoma:

1. Pavesti Lietuvos TSR Mokslų Akademijai ir Lietuvių kalbos komisijai prie Lietuvos TSR Mokslų Akademijos, įsteigčiai Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1976 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 433, parengti naują pavardžių, vardų ir tėvavardžių transkripciją iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą reglamentuojantį dokumentą ir jį patvirtinti.

2. Pavesti Lietuvos TSR Ministrų Tarybai nuslatyti dokumentų keitimo, kai to pageidauja piliečiai, tvarką, taip pat šio darbo terminus.

3. Pripažinti netekusiais galios Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nutarimus:

1972 m. rugsėjo 18 d. "Dėl pavardžių, vardų ir tėvavardžių transkripcijos iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą instrukcijos" patvirtinimo" (Žin., 1972, Nr.27-214);

1985 m. gegužės 29 d. "Dėl pakeitimų pavardžių, vardų ir tėvavardžių transkripcijos iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą instrukcijoje" (Žin., 1985, Nr.16-181).

Šis punktas įsigalioja nuo 1989 m. sausio 1 d.

Vykdydamas šį nutarimą, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas parengė naują Instrukciją, apimančią ne tik asmenvardžius (pavardes,

vardus), bet ir vietovardžius. Tai leis šių gausiausių ir svarbiausių tikrinių vardų transkripciją unifikuoti.

Lietuvių kalbos komisija prie Lietuvos TSR Mokslų Akademijos apsvarstė Instrukciją ir ją aprobavo.

Taigi ši Instrukcija turi juridinio akto galią ir yra privaloma visoms Respublikos ministerijoms, žinyboms, įstaigoms, organizacijoms, redakcijoms ir leidykloms.

"Pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcijos iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą instrukcijos" tikslas yra pašalinti nevienodumus, pasitaikančius iki šiol praktinėje pavardžių, vardų ir vietovardžių perrašoje iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą.

Ši Instrukcija skiriama visoms organizacijoms, įstaigoms ir asmenims, kurie savo kasdieninėje veikloje susiduria su pavardžių, vardų ir vietovardžių perraša iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į rusų kalbą dokumentuose (pasuose, bilietuose, pažymėjimuose ir t.t.) ir apskritai įvairaus turinio ir įvairios paskirties tekstuose.

Kaip priemonė pavardėms, vardams ir vietovardžiams iš rusų kalbos įjungti į lietuvišką tekstą ir iš lietuvių kalbos — į rusišką pagal tradiciją įsigalejo vadinamoji praktinė transkripcija. Būdinga praktinės transkripcijos ypatybė yra ta, kad ji turi, kiek tai aišmanoma, išlaikyti originalųjį tarimą (t.y. tarimą tos kalbos, iš kurios žodis transkribuojamas) ir kad joje neleidžiama vartoti jokių papildomų raidžių ar diakritinių ženklų — būtinai tenkinamasi esamu įprastiniu raidynu tos kalbos, į kurią žodis transkribuojamas. Leistini nukrypimai nuo esamos rašybos sistemos praktinėje transkripcijoje gali būti tik neįprastos raidžių padėties bei neįprasti raidžių junginiai. Pavyzdžiui, rusiškoje lietuviškų žodžių perrašoje raidės *я, ю* gali eiti po *г, ж, к, ц, ч, ш, щ* (plg.: *Гярвене, Поцюнене, Касчюнас, Шяучюлис, Жяунай, Крищюнене*); raidė *ѣ* gali eiti prieš *н, о* (plg.: *Лайинене, Йоцюс, Байоринайте, Йонава*) ir pan.

Praktinė transkripcija dabartinėje literatūrinėje lietuvių ir rusų kalboje yra plačiai vartojama iš kitų kalbų imamiems žodžiams įjungti į laikraščių, knygų ir kanceliarinį tekstą. Ji yra giliai įleidusi šaknis taip pat į lietuvių ir rusų kartografiją.

Praktinę transkripciją reikia skirti nuo griežtos fonetinės transkripcijos, turinčios sudėtingą ženklų sistemą ir vartojamos visai kitam reikalui. Fonetinei transkripcijai gali būti panaudotas bet kuris esamas raidynas, papildytas diakritiniais ženklais, kitų raidynų raidėmis, apverstomis raidėmis, ligatūromis ir pan. Ji vartojama lingvistiniuose tekstuose tiksliai užrašyti.

Suprantama, praktinė transkripcija negali pretenduoti į tikslų tarimo užrašymą, nes jos paskirtis užrašyti ne atskirus garsus, o žodžius su visomis jų lingvistinėmis charakteristikomis (leksine, gramatine, fonetine, rašybine). Galimas tik apytikslis transkribuoto ir originalaus žodžio (pavardės, vardo, vietovardžio) tarimo tapatumas net tais atvejais, kai transkribuotas žodis negauna jokios galūnės. Tai galima paaiškinti tuo, kad atskirų kalbų garsų sistemos daug kuo skiriasi (pavyzdžiui, lietuvių kalboje nėra kai kurių garsų, būdingų rusų kalbai, ir atvirkščiai).

Pavardės, vardai ir vietovardžiai transkribuojami iš norminių literatūrinės kalbos formų, išskyrus ypatingus atvejus. Pavyzdžiui, asmens dokumentuose (pasuose, bilietuose, gimimo liudijimuose ir pan.) kai kurios pavardės ir vardai užrašyti tarminėmis, neliteratūrinėmis ar net iškraipytomis formomis. Transkribuojant tokias pavardes ir vardus iš dokumentų, kurie išduoti ar patvirtinti kompetentingų organų, neleistina jų savavališkai taisinti ar kaitalioti: transkribuoti reikia formą, esančią pačiame kompetentingo organo išduotame ar patvirtintame dokumente. Pataisyti ar pakeisti pavardę ar vardą leidžiama tik tam tikra įstatymo numatyta tvarka.

Pavardės, vardai ir vietovardžiai transkribuojami ne tik iš kompetentingų įstaigų bei organų išduotų ar patvirtintų dokumentų, bet ir iš laikraščių, žurnalų, iš valstybinių leidyklų paskelbtų mokslinių, grožinių, publicistinių ir kitokių tekstų, iš telegramų agentūrų pranešimų ir iš kitokių patikimų šaltinių.

**b) Pastabos dėl skyriaus
"Pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcija iš
rusų kalbos į lietuvių kalbą"**

Į šį Instrukcijos skyrį dėl susidariusios tradicijos neįtraukti tie atvejai, kur praktinėje transkripcijoje tam tikrą rusišką raidę be jokių išimčių atitinka viena lietuviška raidė, žyminti garsinį atitikmenį. Pavyzdžiui, rusiškas а, б, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, п, р, с, т, у, ф, ц, ш lietuviškoje transkripcijoje be išimčių atitinka raidės a, b, v, g, d, ž, z, k, l, m, n, p, r, s, t, u, f, c, š. Užtat čia suminėti visi tie atvejai, kurie galėtų sukelti kad ir mažiausią abejonę tam, kas transkribuoja pavardę, vardą ar vietovardį iš rusų kalbos į lietuvių kalbą.

Kadangi lietuvių kalbai būdinga išplėtotą galūnių sistema, tai savaime suprantama, jog lietuviškoji pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcija glaudžiai susijusi su jų gramatinimu. Pavyzdžiui, prie tokių iš rusų kalbos į lietuvių kalbą transkribuojamų pavardžių, vardų ir vietovardžių, kaip Бубнов Александр Фёдорович, Чаплыгин Андрей Фомич, Калюжный Максим Дмитриевич, Ростов, Ленинград, pridedamos lietuviškos vardininko galūnės, leidžiančios tokiu būdu sugramatintas formas įjungti į lietuvių kalbos linksniavimo sistemą, plg.: *Bubnovas Aleksandras Fiodorovičius, Čiaplyginas Andrejus Fomičius, Kaliužnas Maksimas Dmitrijevičius, Rostovas, Leningradas*. Tokių pavardžių, vardų ir vietovardžių vartojimas be galūnių lietuvių kalboje būtų neįmanomas, kadangi jis tiesiog prieštarautų lietuvių kalbos dėsniams.

Be paragrafų apie lietuviškąją atskirų balsių ir priebalsių transkripciją, į čia kalbamą skyrį įdėti taip pat paragrafai apie iš rusų kalbos į lietuvių kalbą transkribuojamų pavardžių, vardų ir vietovardžių gramatinimą.

**c) Pastabos dėl skyriaus
"Pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcija
iš lietuvių kalbos į rusų kalbą"**

Dėl rusų kalbos specifikos, transkribuojant pavardes, vardus ir vietovardžius iš lietuvių kalbos į rusų kalbą, prie lietuviškosios vardininko formos nepridedama jokių galūnių. Kitaip sakant, iš lietuvių kalbos į rusų kalbą transkribuojamos pavardžių, vardų ir vietovardžių vardininko formos lieka nepakitusios, t. y. jų nereikia gramatinti. Todėl šiame Instrukcijos skyriuje ir nėra paragrafų apie transkribuojamų į rusų kalbą pavardžių, vardų ir vietovardžių gramatinimą.

Praktiškai naudojantis šios Instrukcijos rekomendacijomis, reikia turėti galvoje, kad gali pasitaikyti kurių ne kurių nukrypimų nuo pagrindinių principų, pavyzdžiui, kai labai įsigalėjusios tradicinės paskirų vardų formos, kai piliečiai reikalauja, kad visų šeimos narių pavardė būtų rašoma vieno-
dai (išduodant pasus vaikams, jų pavardes reikia rašyti kaip ir tėvų, netgi jeigu pastarųjų dokumentai užpildyti nesilaikant Instrukcijos reikalavimų).

I. PAVARDŽIŲ, VARDŲ IR VIETOVARDŽIŲ

TRANSKRIPCIA IŠ RUSŲ KALBOS

I LIETUVIŲ KALBĄ

1. BALSŲ TRANSKRIPCIA

§ 1. **е** — **o** po priebalsių:

Перелюб (v. ¹)	—	Pereliubas
Серебряков	—	Serebriakovas
Веселов	—	Veselovas
Грекова	—	Grekova
Середа (v. ir m.)	—	Sereda
Кулешов	—	Kulešovas
Петин	—	Petinas
Алексей	—	Aleksejus
Андрей	—	Andrejus
Александра	—	Aleksandra
Лемешев	—	Lemeševas
Петрович	—	Petrovičius
Белгород	—	Belgorodas
Свердловск	—	Sverdlovskas
Георгиевка	—	Georgijevka
Деденево	—	Dedenevas
Железнодорожск	—	Železnogorskas
Вяземский	—	Viazemskis
Кемерово	—	Kemerovas
Смоленск	—	Smolenskas
Онега	—	Onega

¹v. — vyras, m. — moteris.

Пенза	—	Penza
Ребриха	—	Rebricha
Северодвинск	—	Severodvinskas
Витебск	—	Vitebskas
Фергана	—	Ferganā
Херсон	—	Chersonas
Целиноград	—	Celinogradas
Черкесск	—	Čerkeskas
Шепетовка	—	Šepetovka
Щербинка	—	Ščerbinka

§ 2. **е** — **je** po balsių, skiriamųjų ženklų **ъ, ъ** (ne galūnėse), sudėtinių vietovardžių pirmojo komponento galūnėse ir žodžio pradžioje:

Макеев	—	Makejevas
Тимофеевич	—	Timofejevičius
Гордеева	—	Gordejeva
Валуев	—	Valujevas
Бусаев	—	Busajevas
Арефьев	—	Arefjevas
Георгиевна	—	Georgijevna
Григорьевич	—	Grigorjevičius
Объезчикова	—	Objezčikova
Евгений	—	Jevgenijus
Евгеньевич	—	Jevgenjevičius
Егорович	—	Jegorovičius
Евсей	—	Jevsejus
Елизавета	—	Jelizaveta
Елена	—	Jelena
Аксубаево	—	Aksubajevas
Алексеевка	—	Aleksejevka
Амвросиевка	—	Amvrosijevka
Киев	—	Kijevas

Аксуек	—	Aksujekas
Гурьевск	—	Gurjevskas
Альметьевск	—	Almetjevskas
Юрьевка	—	Jurjevka
Великие Луки	—	Velikije Lukai
Горные Ключи	—	Gomyje Kliučiai
Большое Село	—	Bolšoje Selo
Ельск	—	Jelskas
Елизово	—	Jelizovas

§ 3. ѐ — jė po balsių vietovardžių galūnėse:

Никольское	—	Nikolskojė
Дальнее	—	Dalnejė
Белозёрское	—	Beloziorskojė

§ 4. ę — ė po priebalsių ir skiriamajo ženklo Ъ vietovardžių galūnėse:

Городище	—	Gorodiščė
Туапсе	—	Tuapsė
Орджоникидзе	—	Ordžonikidzė
Запорожье	—	Zaporožė
Усолье	—	Usolė
Задонье	—	Zadonė
Белогорье	—	Belogorė

§ 5. ę — io po priebalsių, išskyrus ж, ш (žr. § 7):

Берёзин	—	Beriozinas
Дёмин	—	Diominas
Ерёмин	—	Jeriominas
Матрёна	—	Matriona
Алёхин	—	Aliochinas

Пётр	—	Piotras
Селивёрст	—	Seliviorstas
Семён	—	Semionas
Коростелёв	—	Korosteliovas
Чёрная	—	Čiornaja
Лихачёва	—	Lichačiova
Нащёкин	—	Naščiokinas
Чечёткин	—	Čečiotkinas
Щёткин	—	Ščiotkinas
Белозёрск	—	Beloziorskas
Берёзовка	—	Beriozovka
Могилёв	—	Mogiliovas
Шахтёрск	—	Šachtiorskas
Щёлково	—	Ščiolkovas

§ 6. ё — jo po balsių, skiriamųjų ženklų Ъ, Ѣ ir žodžio pradžioje:

Окаёмов	—	Okajomovas
Воробъёв	—	Vorobjovas
Муравъёв	—	Muravjovas
Ёлкин	—	Jolkinas
Воробъёвка	—	Vorobjovka
Ёрса	—	Jorsa
Ёрга	—	Jorga

§ 7. ё – o po ж, ш:

Жжёнов	—	Žonovas
Шёпотов	—	Šopotovas
Жёлтые Воды	—	Žoltyje Vodai
Шёстаково	—	Šostakovas

§ 8. и — I po balsių, žodžio pradžioje prieš priebalses ir žodžio viduryje po priebalsių:

Даниил	—	Daniilas
Райса	—	Raisa
Шаклеин	—	Šakleinas
Кривошеина	—	Krivošeina
Моисеева	—	Moisejeva
Игоревна	—	Igorevna
Инеса	—	Inesa
Гилиновский	—	Gilinovskis
Жизнева	—	Žizneva
Цикора	—	Cikora
Цинин	—	Cininas
Эльвира	—	Elvira
Заинск	—	Zainskas
Браилов	—	Brailovas
Троицкое	—	Troickoje
Буинск	—	Buinskas
Истра	—	Istra
Игарка	—	Igarka
Ачинск	—	Ačinskas
Бикин	—	Bikinas
Валериановск	—	Valerianovskas
Киев	—	Kijevas
Ахбейт	—	Akbeitas
Безменн	—	Bezmeinas

§ 9. и — ji po skiriamojo ženklų:

Бадина	—	Badjina
Ильич	—	Iljičius
Ильиных (v.)	—	Iljinychas

Ильиных (m.)	—	Iljinych
Ильинична	—	Iljinična
Марьин	—	Marjinas
Оладьин	—	Oladjinas
Ильичевск	—	Iljičevskas
Краснотурьинск	—	Krasnoturjinskas

§ 10. **И** — | prieš balsę **o** žodžio pradžioje:

Иов	—	Jovas
Иона	—	Jona
Иосиф	—	Josifas
Ионкина	—	Jonkina
Иоганн	—	Johanas
Иорданская	—	Jordanskaja
Иосифович	—	Josifovičius
Иомин	—	Jominas
Иоланта	—	Jolanta
Иолотань	—	Jolotanė
Иоханнес	—	Jochanesas

§ 11. **И** — | po balsių (išskyrus **и**) prieš priebalses:

Зайчатъев	—	Zaičiatjevas
Алейникова	—	Aleinikova
Андрейчик (v.)	—	Andreičikas
Байкова	—	Baikova
Бойцов	—	Boicovas
Райченко (v.)	—	Raičenka
Войтова	—	Voilova
Михайлович	—	Michailovičius
Самойловна	—	Samoilovna

Измайлович	—	Izmailovičius
Батайск	—	Bataiskas
Майкоп	—	Maikopas
Новоалтайск	—	Novoaltaiskas
Красноармейск	—	Krasnoarmeiskas
Копейск	—	Kopeiskas
Ейск	—	Jeiskas
Лоига	—	Loiga
Бобруйск	—	Bobruiskas
Куйбышев	—	Kuibyševas
Верхневилуйск	—	Verchneviliuiskas

§ 12. **й** — j prieš bales, žodžio gale, išskyrus vyrų pavardžių ir vietovardžių galūnę **-ий** (žr. § 32,34), ir po **и** prieš priebalses:

Майоров	—	Majorovas
Евгений	—	Jevgenijus
Сергей	—	Sergejus
Береговой	—	Beregovojus
Боровой	—	Borovojus
Килийская	—	Kilijskaja
Марийская	—	Marijskaja
Приймачёв	—	Prijmačiovas
Каспийск	—	Kaspijskas
Новороссийск	—	Novorosijskas
Алтай	—	Altajus
Донской	—	Donskojus
Могойтуя	—	Mogoitujus

§ 13. **ы** — y visais atvejais, išskyrus galūnę **-ий** (žr. § 37) bei daugiskaitinių rusų kalbos vietovardžių galūnę **-и** (žr. § 42):

Быков	—	Bykovas
Давыдов	—	Davydovas
Сысой	—	Sysojus
Добрыня	—	Dobrynia
Ладынина	—	Ladynina
Лысов	—	Lysovas
Малыгина	—	Malygina
Малых (v.)	—	Malychas
Портных (m.)	—	Portnych
Лисицына	—	Lisicyna
Цыганков	—	Cygankovas
Потылицина	—	Potylicina
Мартынович	—	Martynovičius
Вырица	—	Vyrica
Нововолынск	—	Novovolynskas
Камышин	—	Kamyšinas
Зыряновск	—	Zyrianovskas
Смирных	—	Smirnychas
Жалтыр	—	Žallyras

§ 14. э — e žodžio pradžioje ir žodžio viduryje po balsių:

Эмилия	—	Emilija
Эльвира	—	Elvira
Эмин	—	Eminas
Эдуард	—	Eduardas
Эдуардович	—	Eduardovičius
Элеонора	—	Eleonora
Эренбург	—	Erenburgas
Эльбрус	—	Elbrusas
Эвенск	—	Evenskas
Электрогорск	—	Elektrogorskas
Новоэкономическое	—	Novoekonomišeskojė

§ 15. ю — lu po priebalsių:

Любовь	—	Liubovė
Артюхов	—	Artiuchovas
Ванюшин	—	Vaniušinas
Дюкова	—	Diukova
Игнатюк (v.)	—	Ignatiukas
Рюрикович	—	Riurikovičius
Любомль	—	Liubomlė
Сулютка	—	Suliutka
Актюбинск	—	Aktiubinskas
Цюрупинск	—	Ciurupinskas
Тюмень	—	Tiumenė

§ 16. ю — ju žodžio pradžioje, po balsių ir skiriamajo ženklo Ъ:

Юрский	—	Jurskis
Юсупов	—	Jusupovas
Ющенко (v.)	—	Juščenka
Юстицкий	—	Justickis
Баюн (m.)	—	Bajun
Каюров	—	Kajurovas
Поюрский	—	Pojurskis
Вьюгин	—	Vjuginas
Юрий	—	Jurijus
Юлия	—	Julija
Юрьевич	—	Jurjevičius
Ювеналиевич	—	Juvenalijevičius
Южноуральск	—	Južnouralskas
Юрьевка	—	Jurjevka
Бабаюрт	—	Babajurtas
Нефтеюганск	—	Neftejuganskas

Буюклы	—	Bujuklai
Вьюжный	—	Vjužnas
Мудьюга	—	Mudjuga

§ 17. я — ia po priebalsių (išskyrus retas išimtis):

Беляева	—	Beliajeva
Десятник (v.)	—	Desiatnikas
Корягин	—	Koriaginas
Краснянский	—	Krasnianskis
Ляхова	—	Liachova
Мягков	—	Miagkovas
Позняк (v.)	—	Pozniakas
Вячеслав	—	Viačeslavas
Изяславович	—	Iziaslavovičius
Октябрина	—	Oktiabrina
Вязьма	—	Viazma
Поляна	—	Poliana
Кемля	—	Kemlia
Армянск	—	Armianskas
Брянск	—	Brianskas
Октябрьск	—	Oktiabrskas
	bet:	
Припять	—	Pripetė

§ 18. я — ja žodžio pradžioje, po balsių ir skiriamųjų ženklų Ъ, Ы:

Ябриков	—	Jabrikovas
Якубовский	—	Jakubovskis
Ярослав	—	Jaroslavas
Яков	—	Jakovas
Буяк (v.)	—	Bujakas

Куприянович	—	Kuprijanovičius
Буянов	—	Bujanovas
Маяковская	—	Majakovskaja
Поярков	—	Pojarkovas
Троян (v.)	—	Trojanas
Мария	—	Marija
Зоя	—	Zoja
Андрян	—	Andrijanas
Завьялов	—	Zavjalovas
Кириянова	—	Kirjankova
Демьян	—	Demjanas
Подъямполский	—	Podjampolskis
Ялта	—	Jalta
Якутск	—	Jakutskas
Новая Каховка	—	Novaja Kachovka
Волчяровка	—	Volčejarovka
Белоярск	—	Belojarskas
Емельяново	—	Jemeljanovas
Сырдарья	—	Syrdarja
Новый Торъял	—	Novyj Torjalas

2. PRIEBALSIŲ TRANSKRIPCIA

§ 19. x — ch visais atvejais:

Хадеев	—	Chadejevas
Харитон	—	Charitonas
Химченко (v.)	—	Chimčėnka
Химченко (m.)	—	Chimčėnko
Хмелевский	—	Chmelevskis
Хохлов	—	Chochlovas
Хвощ (v.)	—	Chvoščius
Христина	—	Christina

Прохор	—	Prochoras
Захаров	—	Zacharovas
Дахнюк (m.)	—	Dachniuk
Духонин	—	Duchoninas
Кухаренко (v.)	—	Kucharenka
Лантух (m.)	—	Lantuch
Стельмах (v.)	—	Stelmachas
Хильда	—	Childa
Хабаровск	—	Chabarovskas
Харьков	—	Charkovas
Холмск	—	Cholmskas
Михайловка	—	Michailovka
Ашхабад	—	Aščabadas
Тихвин	—	Tichvinas
Тихорецк	—	Tichoreckas
Шахтинск	—	Šachtinskas

§ 20. Ч — ċi prieš bales a, o, y, ě:

Чугаев	—	Čiugajevas
Бочарова	—	Bočiarova
Корчагин	—	Korčiaginas
Кочубей (v.)	—	Kočiubejus
Качалов	—	Kačialovas
Гончаров	—	Gončiarovas
Мичурин	—	Mičiurinas
Чохов	—	Čiochovas
Чёрный	—	Čiornas
Усачёв	—	Usačiovas
Чапаевск	—	Čiapajevskas
Вача	—	Vačia
Печора	—	Pečiora

Чоп	—	Čiopas
Чудово	—	Čiudovas
Вичуга	—	Vičiuga

§ 21. Ч — Ć prieš bales Ө, И, prieš priebales ir žodžio gale:

Бельчиков	—	Belčikovas
Бычков	—	Byčkovas
Демченко (v.)	—	Demčenka
Гальчина	—	Galčina
Кочергин	—	Kočerginas
Ленчик (m.)	—	Lenčik
Никитична	—	Nikitična
Вячеславовна	—	Viačeslavovna
Грач (m.)	—	Grač
Войнич (m.)	—	Voinič
Кулинич (m.)	—	Kulinič
Челябинск	—	Čeliabinskas
Мукачево	—	Mukačevas
Чита	—	Čita
Ачинск	—	Ačinskas
Мучкап	—	Mučkapas
Восточный	—	Vostočnas
Махачкала	—	Machačkala

§ 22. Щ — ĆĆl prieš bales а, о, у, ё:

Верещагин	—	Vereščiaginas
Лещёв	—	Leščiovas
Лещук (v.)	—	Leščiuukas
Мещанинов	—	Meščianinovas
Полищук (v.)	—	Poliščiuukas

Свищѣв	—	Sviščiovas
Трещоткин	—	Treščiotkinas
Щавелев	—	Ščiavelevas
Щёголев	—	Ščiogolevas
Щёкина	—	Ščiokina
Щукин	—	Ščiukinas
Гоща	—	Goščia
Крещатик	—	Kreščiatikas
Щорск	—	Ščiorskas
Щучинск	—	Ščiučinskas
Щёлково	—	Ščiolkovas
Щёкино	—	Ščiokinas

§ 23. щ — šč prieš bales **ѣ, ѝ** ir žodžio gale:

Защипина	—	Zaščipina
Зощенко (v.)	—	Zoščenka
Лещинский	—	Leščinskis
Мещерякова	—	Meščeriakova
Плещеев	—	Pleščejevas
Рощин	—	Roščinas
Щедрин	—	Ščedrinas
Щепкин	—	Ščepkinas
Щерба (v. ir m.)	—	Ščerba
Щипачѣв	—	Ščipačiovas
Клещ (m.)	—	Klešč
Хвощ (v.)	—	Chvoščius
Благовещенск	—	Blagoveščenskas
Щебетовка	—	Ščebetovka
Рощино	—	Roščinas
Щирец	—	Ščirecas

§ 24. Ъ tarp priebalsių ir žodžio gale nežymimas:

Изольда	—	Izolda
Кузьма	—	Kuzma
Кузьмич	—	Kuzmičius
Вуль (m.)	—	Vul
Мальвина	—	Malvina
Матильда	—	Matilda
Ольга	—	Olga
Вязьма	—	Viazma
Уральск	—	Uralskas
Усть-Каменогорск	—	Ust Kamenogorskas
Бугульма	—	Bugulma
Львов	—	Lvovas
Харьков	—	Charkovas

§ 25. Dvigubosios priebalsės transkribuojamos viena priebalse:

Анна	—	Ana
Белла	—	Bela
Васса	—	Vasa
Виссарион	—	Visarionas
Геннадий	—	Genadijus
Кирилл	—	Kirilas
Савва	—	Sava
Иннокентьевич	—	Inokentjevičius
Стелла	—	Stela
Иванников	—	Ivanikovas
Жжёнов	—	Žonovas
Кайраккум	—	Kairakumas
Коммунарск	—	Komunarskas
Миллерово	—	Milerovas
Винница	—	Vinica

Одесса	—	Odesa
Каттакурған	—	Katakurganas

P a s t a b a. Dvigubosios priebalsės išlieka tik priešdėlio ir šaknies sandūroje:

Поддубный	—	Poddubnas
Беззубов	—	Bezzubovas
Бессонов	—	Bessonovas
Введенский	—	Vvedenskis
Рассадин	—	Rassadinas
Рассказов	—	Rasskazovas
Введенка	—	Vvedenka
Поддорье	—	Poddorė
Рассвет	—	Rassvetas
Рассыпное	—	Rassypnojė

3. PAVARDŽIŲ, VARDŲ IR VIETOVARDŽIŲ GRAMATINIMAS

§ 26. Vyrų pavardės, vardai ir vietovardžiai, kurie rusų kalboje baigiasi kietuoju priebalsiu, t.y. neturi gale -ъ (išskyrus pavardes, turinčias gale -ор, -ер, -ч, -щ, bei vietovardžius besibaigiančius -ич — žr. § 27 ir § 30), transkribuojami su galūne -as:

Петров	—	Petrovas
Каманин	—	Kamaninas
Черных	—	Černychas
Седых	—	Sedychas
Баюн	—	Bajunas
Гвоздѣв	—	Gvozdiovas
Гвоздев	—	Gvozdevas
Буяк	—	Bujakas

Гайдар	—	Gaidaras
Морж	—	Moržas
Поляк	—	Poliakas
Пётр	—	Piotras
Семён	—	Semionas
Теодор	—	Teodoras
Исидор	—	Isidoras
Фёдор	—	Fiodoras

vietovardžiai:

Саратов	—	Saratovas
Киев	—	Kijevas
Ленинград	—	Leningradas
Воронеж	—	Voronežas
Омск	—	Omskas
Барнаул	—	Barnaulas
Магадан	—	Magadanas
Арзамас	—	Arzamasas
Скалат	—	Skalatas
Керженец	—	Kerženecas
Инсар	—	Insaras
Житомир	—	Žitomiras
Кизляр	—	Kizliaras
Бисер	—	Biseras
Невер	—	Neveras
Дымер	—	Dymeras
Гульбахор	—	Gulbachoras
Бор	—	Boras
Самбор	—	Samboras
Кукмор	—	Kukmoras
Сергач	—	Sergačas
Бучач	—	Bučiačas
Любеч	—	Liubečas

Гадяч	—	Gadiačas
Ургенч	—	Urgenčas
Овруч	—	Ovručas
Бахмач	—	Bachmačas
Дрогобыч	—	Drogobyčas

§ 27. Vyrų pavardės, kurios turi gale -op, -ep, transkribuojamos atitinkamai su galūnėmis -lus ir -ls:

Доватор	—	Dovatorius
Дектор	—	Dektorius
Гофлер	—	Golleris
Ковнер	—	Kovneris
Кример	—	Krimeris

§ 28. Vyriškosios giminės asmenvardžiai ir vietovardžiai, kurie baigiasi minkštuoju priebalsiu (t.y. ženklu -ь), transkribuojami su galūne -ls:

Рябоконь	—	Riabokonis
Рымарь	—	Rymaris
Гребень	—	Grebenis
Ремень	—	Remenis
Вуль	—	Vulis
Коваль	—	Kovalis
Эмиль	—	Emilis
Игорь	—	Igoris
Лазарь	—	Lazaris
Антополь	—	Antopolis
Гомель	—	Gomelis
Ярославль	—	Jaroslavlīs
Чернобыль	—	Černobyliš

Червень	—	Červenis
Новый Узень	—	Novyj Uzenis ¹
Алатырь	—	Alatyris

§ 29. Moteriškosios giminės asmenvardžiai ir vietovardžiai, kurie baigiasi minkštuoju priebalsiu (t.y. ženklu -ь), transkribuojami su galūne -ė:

Любовь	—	Liubovė
Нинель	—	Ninelė
Эсфирь	—	Esfirė
Суздаль	—	Suzdalė
Астрахань	—	Astrachanė
Рязань	—	Riazanė
Арысь	—	Arysė
Россь	—	Rosė
Припять	—	Pripetė
Росошь	—	Rosošė
Керчь	—	Kerčė
Будогощь	—	Budogoščė

§ 30. Vyrų pavardės, kurios baigiasi -ч, -щ, ir vietovardžiai, turintys gale -щч, transkribuojamos su galūne -ius:

Войнич	—	Voiničius
Милорадович	—	Miloradovičius
Грач	—	Gračius
Клещ	—	Kleščius
Косач	—	Kosačius
Хвощ	—	Chvoščius

¹Rašant iš kelių žodžių sudarytus vietovardžius, lietuviškos galūnės dedamos tik prie paskutinio žodžio.

vietovardžiai:

Галич	—	Galičius
Углич	—	Ugličius
Славутич	—	Slavutičius

§ 31. Moterų pavardės, kurios baigiasi tiek kietuoju, tiek minkštuoju priebalsiu, kartu ir -ч, -щ, transkribuojamos be galūnių:

Черных	—	Černych
Поляк	—	Poliak
Добель	—	Dobel
Хвощ	—	Chvošč
Баюн	—	Bajun
Косач	—	Kosač
Морж	—	Morž
Рябоконь	—	Riabokon
Симонович	—	Simonovič
Войнич	—	Voinič

§ 32. Vyru pavardės ir vietovardžiai, kurie turi galūnę -ий (kilmininko galūnė — -ого, -его, pvz., Боровицкий, -ого, Завгородний, -его), transkribuojami su galūne -is:

Боровицкий	—	Borovickis
Островский	—	Ostrovskis
Жуковский	—	Žukovskis
Гладкий	—	Gladkis
Завгородний	—	Zavgorodnis
Непомнящий	—	Nepomniaščis
Берёзовский	—	Beriozovskis
Горкий	—	Gorkis
Спасск-Дальний	—	Spask Dalnis

§ 33. Vynų pavardės ir vardai, kurie baigiasi **-ий** (kilmininko galūnė **-я**, pvz., **Бабий**, **-я**), transkribuojami su **-ijus**:

Евгений	—	Jevgenijus
Шхурупий	—	Škurupijus
Бабий	—	Babijus
Макарий	—	Makarijus
Арсений	—	Arsenijus
Анатолий	—	Anatolijus

§ 34. Vynų pavardės, kurios baigiasi **-ичий**, **-ичий**, transkribuojamos su galūne **-ius**:

Голубничий	—	Golubničius
Осадчий	—	Osadčius
Горючий	—	Goriučius

§ 35. Vynų pavardės, vardai ir vietovardžiai, kurie baigiasi **-ай**, **-ей**, **-ой**, **-уй** ir pan., transkribuojami su **-ajus**, **-ėjus**, **-ojus**, **-ujus** ir pan.:

Агтей	—	Agejus
Гордей	—	Gordejus
Бай	—	Bajus
Варлей	—	Varlejus
Кочубей	—	Kočiubejus
Благой	—	Blagojus
Донской	—	Donskojus
Пильгуй	—	Pilgujus
Толстой	—	Tolstojus
Гай	—	Gajus
Ишимбай	—	Išimbajus
Балей	—	Balejus
Джанкой	—	Džankojus

Буй	—	Bujus
-----	---	-------

§ 36. Moterų pavardės, kurios baigiasi **-аї, -ей, -ої, -уї** ir pan., transkribuojamos be galūnių:

Бай	—	Baj
Леждей	—	Leždej
Варлей	—	Varlej
Кочубей	—	Kočiubej

§ 37. Vyrų pavardės ir vietovardžiai, kurie baigiasi galūne **-ий**, transkribuojami su galūne **-as**:

Нагорный	—	Nagornas
Бедный	—	Bednas
Поддубный	—	Poddubnas
Чёрный	—	Čiornas
Крапивный	—	Krapivnas
Долгопрудный	—	Dolgoprudnas
Железнодорожный	—	Železnodorožnas
Грозный	—	Groznas
Прохладный	—	Prochladnas

§ 38. Vyrų pavardės, kurios gale turi nekirčiuotą **-о**, transkribuojamos su galūne **-a**, o moterų pavardės paliekamos su **-о**:

Плевако	—	Plevaka
Данченко	—	Dančenka
Осипенко	—	Osipenka
Веселаго	—	Veselaga
Забело	—	Zabela
Горячко	—	Goriačka
Лопато	—	Lopata
Плевако (m.)	—	Plevako

Осипенко (m.)

—

Osipenko

§ 39. Vietovardžiai, kurie gale turi nekirčiuotą -o, transkribuojami su galūne -as:

Елизово

—

Jelizovas

Гуково

—

Gukovas

Уварово

—

Uvarovas

Дубно

—

Dubnas

Пушкино

—

Puškinas

Ровно

—

Rovnas

§ 40. Vyrių ir moterų pavardės bei vietovardžiai, kurie gale turi kirčiuotą -o, transkribuojami su -o:

Ляшко́

—

Liaškò

Гурзо́

—

Gurzò

Дурново́

—

Durnovò

Дудко́

—

Dudkò

Шкурко́

—

Škurkò

Штуро́

—

Šturò

Большое Село́

—

Bolšoje Selò

Дно́

—

Dnò

Камо́

—

Kamò

§ 41. Visi asmenvardžiai ir vietovardžiai, kurie gale turi -a, -я, transkribuojami su galūnėmis -a, -ja:

Павлова

—

Pavlova

Чаплинская

—

Čiaplinskaja

Галина

—

Galina

Зинаида

—

Zinaida

Лидия

—

Lidija

Гаврила

—

Gavrila

Бурда

—

Burda

Кваша	—	Kvaša
Булба	—	Bulba
Середа	—	Sereda
Чайка	—	Čiaika
Гуща	—	Guščia
Калина	—	Kalina
Вязьма	—	Viazma
Дубна	—	Dubna
Нарва	—	Narva
Ялта	—	Jaŭta
Ухта	—	Uhta
Уфа	—	Ufa

§ 42. Daugiskaitiniai vietovardžiai, turintys galūnes **-и, -я**, transkribuojami su galūne **-ai**:

Клинцы	—	Klincai
Ливны	—	Livnai
Горки	—	Gorkai

P a s t a b a. Be 3 skyrelyje suminėtų asmenvardžių ir vietovardžių, rusų kalboje yra nemaža tokių kitų kalbų kilmės vardų, kurių gramatinimo aukščiau išdėstytos taisyklės neapima:

Казанджи	—	Kazandži
Миклау	—	Miklau
Ландау	—	Landau
Лурье	—	Lurjė
Куртенэ	—	Kurtenė
Леви	—	Levi
Баку	—	Baku
Кентау	—	Kentau
Темиртау	—	Temirtau
Чарджоу	—	Čiardžou

4. RUSŲ TĖVAVARDŽIŲ DARYBA, JŲ LIETUVIŠKOJI TRANSKRIPTCIJA IR GRAMATINIMAS

§ 43. Tėvavardžiai rusų kalboje sudaromi iš tėvo vardo su priesagomis **-ович, -евич, -овна, -евна**, rečiau — su priesagomis **-ич, -ичична**. Vyrų tėvavardžiai lietuviškai transkribuojami su galūne **-ius**, moterų tėvavardžiai — tiesiog paraidžiui:

Tėvo vardo vardininkas	Vyro tėvavardis	Moters tėvavardis
Пётр — Piotras	Петрович — Petrovičius	Петровна — Petrovna
Иван — Ivanas	Иванович — Ivanovičius	Ивановна — Ivanovna
Павел — Pavelas	Павлович — Pavlovičius	Павловна — Pavlovna
Лев — Levas	Львович — Lvovičius	Львовна — Lvovna *
Сергей — Sergejus	Сергеевич — Sergejevičius	Сергеевна — Sergejevna
Дмитрий — Dmitrijus	Дмитриевич — Dmitrijevičius	Дмитриевна — Dmitrijevna
Игнатий — Ignatijus	Игнатьевич — Ignatjevičius	Игнатьевна — Ignatjevna
Илья — Iija	Ильич — Ijičius	Ильинична — Ijinična
Лука — Luka	Лукич — Lukičius	Лукинична — Lukinična
Игнат — Ignatas	Игнатович — Ignatovičius	Игнатовна — Ignatovna
Эмиль — Emilis	Эмилевич — Emilevičius	Эмилевна — Emilevna

II. PAVARDŽIŲ VARDŲ IR VIETOVARDŽIŲ TRANSKRIPCIA IŠ LIETUVIŲ KALBOS Į RUSŲ KALBĄ

1. BALSŲ TRANSKRIPCIA

§ 44. **a, ą** — **а** žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių:

Abariūtė	—	Абарюте
Adomas	—	Адомас
Sakalas	—	Сакалас
Ažuolas	—	Ажуолас
Paalksnis	—	Паалькснис
Paąžuolis	—	Паажуолис
Žasinas	—	Жасинас
Adutiškis	—	Адутишкис
Ažuolaičiai	—	Ажуолайчяй
Paakmenė	—	Паакмяне
Paąžuoliai	—	Паажуоляй
Rąžė	—	Раже
Žasūgala	—	Жасутала

§ 45. **a, ą** — **я** po minkštųjų priebalsių (raidžių junginiai **ia, ią**, kur **l** yra minkštinamasis ženklas¹):

¹Raidžių junginio **ia** pirmasis dėmuo atskirais atvejais žymi skiemens sudaromąjį garsą [l] ir rusiškai transkribuojamas raide **я**:

Hiacintas	—	Гиацинтас
Diana	—	Диана

Bialopetravičius	—	Бялопятравичюс
Didžiariekienė	—	Диджярекене
Saliamonas	—	Салямонас
Dalia	—	Даля
Linkiamiškis	—	Линкямишкис
Kapčiamiestis	—	Капчяместис
Visinčia	—	Висинчя

§ 46. **ė, ė** — **э** žodžio pradžioje ir po balsio, išskyrus balsį **i** dvibalsyje **ie** (žr. § 62):

Egliškis	—	Эглишкис
Erelis	—	Эрялис
Edmundas	—	Эдмундас
Eglė	—	Эгле
Paežerinis	—	Паэжяринис
Ėringis	—	Эрингис
Ėcka	—	Эцка
Paėglė	—	Паэгле
Ešerynė	—	Эшярине
Paežeriai	—	Паэжярай
Paeglesiai	—	Паэглясяй
Ėriškiai	—	Эришкяй

§ 47. **ę, ę** — **я** po priebalsių:

Angelė	—	Англе
Deksnyš	—	Дякснис
Gedeika	—	Гядейка
Gedbutas	—	Гядбутас
Genzelis	—	Гянзялис
Švedas	—	Швядас
Maleckas	—	Маляцкас
Streleckis	—	Стряляцкис

Markevičius	—	Марк явичюс
Žemaitienė	—	Жямайтене
Mackevičiūtė	—	Мацкявичюте
Bernatavičius	—	Бярнатавичюс
Petras	—	Пятрас
Serapinas	—	Сярапинас
Steponas	—	Стяпонас
Vaidevutis	—	Вайдявутис
Genovaitė	—	Гяновайте
Benediktas	—	Бянядиктас
Teresė	—	Тярясе
Kęstutis	—	Кястутис
Kęsminas	—	Кясминас
Geležiniai	—	Гяляжинияй
Keliuotišiai	—	Кялюотишкяй
Kernavė	—	Кярнаве
Medinos	—	Мядинос
Medvalakė	—	Мядвалаке
Kęsminai	—	Кясминай
Kęstaičiai	—	Кястайчяй

P a s t a b a. Asmenvardžių balsę **ė** po priebalsių leidina transkribuoti į rusų kalbą raide **е** tik tada, kai to pageidauja pats asmuo.

§ 48. **ė** — **е** po priebalsių:

Vėgėlė	—	Вегеле
Avižėnaitė	—	Авиженайте
Galaunienė	—	Галаунене
Žečiūtė	—	Жечюте
Ragėnas	—	Рагенас
Pelėdžius	—	Пяледжюс
Birutė	—	Бируте

Marytė	—	Марите
Strėvininkai	—	Стревининкай
Lėkėčiai	—	Лякечяй
Stakliškės	—	Стаклишкес
Pabradė	—	Пабраде

§ 49. I — Я visais atvejais, išskyrus tuos, kai I yra minkštinamasis ženklas (žr. §§ 55, 81) arba dvibalsių ai, ei, ie, ui dėmuo (žr. §§ 56, 60-64):

Ipolitas	—	Иполитас
Pikčilingis	—	Пикчилингис
Ilgutienė	—	Илгутене
Irena	—	Иряна
Bilidaitė	—	Билидайте
Indra	—	Индра
Gintautas	—	Гинтаутас
Imienė	—	Ирнене
Kirtiklytė	—	Киртиклите
Imbrasas	—	Имбрасас
Rimtautas	—	Римтаутас
Paimbrekis	—	Паимбрякис
Išlaužas	—	Ишлаужас
Vabalininkas	—	Вабальнинкас
Pailgiai	—	Паильгяй
Paindrė	—	Паиндре

§ 50. Į, у — Я visais atvejais:

Isodas	—	Исодас
Ylonis	—	Илонис
Ylienė	—	Илене
Ylakytė	—	Илаките
Kairys	—	Кайрис

Alvyda	—	Альвида
Arvydas	—	Арвидас
Balys	—	Балис
Jadvyga	—	Ядвига
Įsoniai	—	Исоняй
Įstrica	—	Истрица
Yniškės	—	Инишкес
Yžnė	—	Ижне
Kolynai	—	Кулинай
Lendrupys	—	Ляндрупис
Paįstrys	—	Паистрис
Paįvodžys	—	Паиводжис
Payslykis	—	Паисликис
Payžnys	—	Паижнис

§ 51. o — o žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priešbalsių:

Oleka	—	Оляка
Olšauskas	—	Олшаускас
Ona	—	Она
Ovidijus	—	Овидиус
Paobelaitis	—	Паобялайтис
Leonas	—	Ляонас
Adomonis	—	Адомонис
Dorotėja	—	Доротея
Obšrutėliai	—	Обшрутеляй
Oželiai	—	Ожяляй
Paorijai	—	Паорияй
Rimšoniai	—	Римшоняй
Salos	—	Салос

§ 52. o — ė po minkštųjų priebalsių, išskyrus j (raidžių junginys lo¹):

Lionginas	—	Лёнгинас
Stanionienė	—	Станёнене
Švenčionytė	—	Швянчёните
Palionis	—	Палёнис
Liorentas	—	Лёрянтас
Trečiokienė	—	Трячёкене
Didžiokas	—	Диджёкас
Stakionytė	—	Стакёните
Šiožinys	—	Шёжинис
Strioga	—	Стрёга
Toliotas	—	Толётас
Švenčionėliai	—	Швянчёнеляй
Švikščionys	—	Швикщёнис
Toliočiai	—	Толёчяй
Užudvarionys	—	Ужудварёнис

bet:

Diodoras	—	Диодорас
Iliodoras	—	Илиодорас
Dionizas	—	Дионизас
Violeta	—	Виолята

P a s t a b a. Lietuviškuose žodžiuose, transkribuojamuose rusiškėmis raidėmis, ė gali būti ir kirčiuotas, ir nekirčiuotas. Abiem atvejais rašoma ė.

¹ Kai junginio lo pirmasis dėmuo žymi skiemens sudaromąjį garsą [l], rusiškai jis transkribuojamas raide л:

§ 53. u, ū — y žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių:

Uršulė	—	Уршуле
Uborevičius	—	Уборявичюс
Ulbikaitė	—	Ульбикайте
Osienė	—	Усене
Ūdra	—	Удра
Paunksnis	—	Паункснис
Paupytė	—	Паупите
Stankūnas	—	Станкунас
Prunckienė	—	Прунцкене
Artūras	—	Артурас
Padūmis	—	Падумис
Lukošius	—	Лукошюс
Ukmergė	—	Укмярге
Uryna	—	Упина
Ūdrija	—	Удрия
Ūseliai	—	Усяляй
Paukojė	—	Паукое
Paupė	—	Паупе
Paūdronis	—	Паудронис
Paūliai	—	Пауляй
Žutautai	—	Жутаутай
Žvangučiai	—	Жвангучяй
Tūrupis	—	Турупис
Veikūnai	—	Вейкунай

§ 54. u — y po kietųjų priebalsių:

Butkų Juzė	—	Бутку Юзе
Ažuolų Būda	—	Ажуолу-Буда
Kazlų Rūda	—	Казлу-Руда
Trakų Vokė	—	Тоаку-Воке

§ 55. u, o, u — ю po minkštųjų priebalsių (raidžių junginiai ju, ju, ju):

Andrius	—	Андрюс
Kasulis	—	Касюлис
Šniukas	—	Шнюкас
Žoraitis	—	Жорайтис
Račiūnas	—	Рачюнас
Antanavičius	—	Антанавичюс
Žilevičiūtė	—	Жилевичюте
Milašius	—	Милашюс
Naudžiuvienė	—	Науджювене
Masilionaitė	—	Масильонайте
Liudvika	—	Людвика
Rygiškių Jonas	—	Ригишкю Йонас
Kiukiškiai	—	Кюкишкяй
Kučuliškė	—	Кучюлишке
Liudvinas	—	Людвинас
Lioliškiai	—	Люлишкяй
Mančiūnai	—	Манчюнай
Šateikių Rūdaičiai	—	Шатейкю-Рудайчяй

2. DVIBALSIŲ TRANSKRIPCIJA

§ 56. ai — аѣ žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių¹:

Aidukas	—	Аѣдукас
Aicys	—	Аѣцис

¹Raidžių junginio ai dėmenys atskirais atvejais žymi skiemenų sudaromuosius garsus [a], [i] ir transkribuojami raidėmis a ir ѣ.

Aida	—	Аѣда
Zinaida	—	Зинаѣда

Paičius	—	Пайчюс
Vaišnoras	—	Вайшнорас
Kalvaitis	—	Калвайтис
Aistė	—	Айсте
Laima	—	Лайма
Aistiškiai	—	Айстишкяй
Aitvariškiai	—	Айтваришкяй
Paairys	—	Паайрис
Paaisetė	—	Паайсяте
Paaitriai	—	Паайтриай
Baisogala	—	Байсогала
Maišiagala	—	Майшыгала
Gudžiūnai	—	Гуджюнай
Prienai	—	Пренай

§ 57. ai — ай po minkštųjų priebalsių (raidžių junginys lai):

Kiauleikiai	—	Кяулейкяй
Repengiai	—	Ряпангяй
Džiugailiai	—	Джюгайляй
Drūkšiai	—	Друкшяй
Šiauliai	—	Шяуляй
Vaivadiškiai	—	Вайвадишкяй

§ 58. au — ау žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių:

Audronė	—	Аудроне
Aušra	—	Аушра
Aušvydas	—	Аушвидас
Paulauskienė	—	Паулаускене
Kazlauskaitė	—	Казлаускайте
Saullus	—	Саулюс

Daunoras	—	Даунорас
Gaudrimaitė	—	Гаудримайте
Jankauskas	—	Янкаускас
Aukštikalnė	—	Аукштикальните
Tautrimas	—	Таутримас
Augutiškė	—	Аугутишке
Aukštuoliai	—	Аукштуоляй
Kaugonys	—	Каугонис
Laukeliai	—	Лаукяляй
Mauručiai	—	Мауручяй
Paaukštoja	—	Пааукштоя

lau) : § 59. au — ау po minkštųjų priebalsių (raidžių junginys

Kiaukaras	—	Кяукарас
Kiaunė	—	Кяуне
Karčiauskas	—	Карчяускас
Šiaučiūnaitė	—	Шяучюнайте
Žiauberis	—	Жяубярис
Siaurusevičiūtė	—	Сяурусявичюте
Liaudginai	—	Ляудгинай
Igliauka	—	Игляука
Šiaudiniai	—	Шяудиняй
Vyžiausiai	—	Вижяусяй

§ 60. ei — эй žodžio pradžioje ir po balsių:

Eigminas	—	Эйгминас
Eidukas	—	Эйдукас
Eimutienė	—	Эймутене
Eišvydis	—	Эйшвидис
Eitmonas	—	Эйтмонас
Eigirdonys	—	Эйгирдонис

Eiguliai	—	Эйгуляй
Eisraviškiai	—	Эйсравишкяй
Paeisėtė	—	Пазейсате
Paeiškunė	—	Пазейшкуне

§ 61. **ei** — **ей** po priebalsių:

Alseikienė	—	Альсейкене
Dovėika	—	Довейка
Deimantas	—	Деймантас
Rupėika	—	Рупейка
Žeimys	—	Жеймис
Karėiva	—	Карейва
Seiliūtė	—	Сейлюте
Meilė	—	Мейле
Leipalingis	—	Лейпалингис
Seirijai	—	Сейрияй
Žeimena	—	Жеймяна
Petreikiai	—	Пятрейкяй
Žadeikėliai	—	Жадейкеляй

§ 62. **iė** — **е** visais atvejais¹:

Ieva	—	Ева
Iešmantaitė	—	Ешмантайте
Pietaris	—	Петарис
Liepinis	—	Лепинис

¹Tais atvejais, kai junginio **iė** pirmasis dėmuo žymi skiemens sudaromąjį garsą [i], junginys transkribuojamas raidėmis **я** ir **э**:

Henrieta — Гянриэта

Tiešis	—	Тешис
Vienažindienė	—	Венажиндене
Lietuvninkas	—	Летувнинкас
Giedrė	—	Гедре
Miežienytė	—	Межените
Ievoniškiai	—	Евонишкяй
Iežesta	—	Ежяста
Paiekvedis	—	Паеквядис
Piepaliai	—	Пепаляй
Rotakėmis	—	Рутакемис

§ 63. ul — у ъ žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių¹:

Uikšys	—	Уйкшис
Buivydaitė	—	Буйвидайте
Šeduikis	—	Шядуйкис
Piktuižis	—	Пиктуйжис
Zuikaitė	—	Зуйкайте
Meškuičiai	—	Мяшкуйчяй
Uikiai	—	Уйкяй
Giluišis	—	Гилуйшис

§ 64. ul — ю ъ po minkštųjų priebalsių (raidžių junginys lu):

Mačiuka	—	Мачююка
Šiukienė	—	Шююкене

¹Raidžių junginio ul dėmenys kartais žymi skiemenų sudaromuosius garsus [u], [l] ir rusiškai transkribuojami raidėmis у ir ъ:

Luiza	—	Луиза
Imanuilas	—	Имануилас

Šiuišelis	—	Шюйшалис
Šuiipys	—	Шюйпис
Čiuineliai	—	Чюйняляй
Čiuniškė	—	Чюйнишке

§ 65. **uo — y o** žodžio pradžioje ir po balsių ar kietųjų priebalsių:

Uogius	—	Уогюс
Uosis	—	Уосис
Uogintaitė	—	Уогинтайте
Danguolė	—	Дангуоле
Buolaitis	—	Буолайтис
Duonis	—	Дуонис
Kuodytė	—	Куодите
Uosupis	—	Уосупис
Uogbalė	—	Уогбале
Uodynė	—	Уодине
Paulis	—	Пауолис
Pauošniai	—	Пауошняй
Duokiškis	—	Дуокишкис
Puodkaliai	—	Пуодкаляй
Luobinė	—	Луобине

§ 66. **uo — jo** po minkštųjų priebalsių (raidžių junginys **iuo**):

Čiuoderis	—	Чюодярис
Keliuotis	—	Кялюотис
Bičiuolytė	—	Бичюолите
Liuobikas	—	Люобикас
Pilluona	—	Пилюона
Liuobiškiai	—	Люобишкяй

3. JUNGINIŲ J + BALSĖ AR DVIBALSĖ TRANSKRIPCIJA

§ 67. **ja, ją — я** žodžio pradžioje ir po balsių:

Janina	—	Янина
Jaraitė	—	Ярайте
Jasienė	—	Ясене
Jablonskis	—	Яблонскис
Pajarskaitė	—	Паярскаяте
Taujanskienė	—	Тауянскене
Rajackas	—	Раяцкас
Virginija	—	Виргиния
Saja	—	Сая
Jakubiškiai	—	Якубишкяй
Janonys	—	Янонис
Jasvilaičiai	—	Ясвилайчяй
Naujakaimis	—	Науякаймис
Pajakališkiai	—	Паякалишкяй
Gauja	—	Гауя
Kruoja	—	Круоя
Udrija	—	Удрия

§ 68. **jai — яй** žodžio pradžioje ir po balsių:

Jaiceris	—	Яйцярис
Jaigerienė	—	Яйгарене
Šalavėjaitė	—	Шалавеяйте
Švejaitė	—	Швяяйте
Lazdijai	—	Лаздияй
Kalnujai	—	Калнуяй
Kunkojai	—	Кункояй
Veisiejai	—	Вейсеяй

§ 69. Jau — яу žodžio pradžioje ir po balsių:

Jaunius	—	Яунюс
Jaučkojis	—	Яучкойс
Jaudagienė	—	Яудагене
Jaudzemaite	—	Яудзямайте
Jauga	—	Яуга
Jautakis	—	Яутахис
Pajaujis	—	Паяуйис
Kijauskaitė	—	Княускайте
Zmajauskienė	—	Змаяускене
Girdzijauskienė	—	Гирдзияускене
Pajauta	—	Паяута
Majauskaitė	—	Маяускайте
Jaunakaimis	—	Яунакаймис
Jaurinė	—	Яурине
Jautmalkiai	—	Яутмалькяй
Pajaujiškiai	—	Паяуйишкяй
Pajaurė	—	Паяуре
Majauka	—	Маяука

§ 70. Je — я žodžio pradžioje ir po balsių:

Jecaitė	—	Яцайте
Jeckienė	—	Яцкене
Jeronimas	—	Яронимас
Jegeris	—	Ягярис
Jelinskas	—	Ялинскас
Kraujelis	—	Крауялис
Naujelienė	—	Науялене
Bajerčiūtė	—	Баярчюте
Kajetonas	—	Каятонас
Kojells	—	Коялис

Jedžiotai	—	Яджётай
Jerubiškiai	—	Ярубишкяй
Jevonis	—	Явонис
Naujališkiai	—	Науялишкяй
Pajevonys	—	Паявонис

§ 71. **jei** — **ей**:

Bijeika	—	Биейка
Bijeikis	—	Биейкис
Vijeika	—	Виейка
Vijeikis	—	Виейкис
Bijeikiai	—	Биейкяй
Vijeikiai	—	Виейкяй

§ 72. **jė** — **е** žodžio pradžioje ir po balsių:

Jėčiotė	—	Ечюте
Jėkelis	—	Екялис
Jėckaitė	—	Ецкайте
Taujėnas	—	Тауенас
Vajėga	—	Ваега
Jėrubaičiai	—	Ерубайчяй
Daujėnai	—	Дауенай
Naujėnai	—	Науенай

§ 73. **ji, ji, ju** — **йи** žodžio pradžioje ir po balsių:

Jiminskas	—	Йиминскас
Jirinavičius	—	Йиринавичюс
Kojis	—	Койис
Kojytė	—	Койите
Žalioji	—	Жалёйи
Pavidaujys	—	Павидауйис

Pavilnojys — Павлинойис

§ 74. jie — e žodžio pradžioje ir po balsių:

Jievaras	—	Еварас
Jievutis	—	Евутис
Jievaišienė	—	Евайшене
Jievalaitė	—	Евалтайте
Jiešmantas	—	Ешмантас
Jieznas	—	Езнас
Jiestrakis	—	Естракис
Pajiesis	—	Паесис
Naujiena	—	Науена

§ 75. jo — jo visais atvejais:

Jolanta	—	Йоланта
Jonaitis	—	Йонайтис
Jokšaitė	—	Йокшайте
Jokubauskaitė	—	Йокубаускайте
Jonikas	—	Йоникас
Jovaišienė	—	Йовайшене
Daujotaitė	—	Дауйотайте
Nijolė	—	Нийоле
Marijona	—	Марийона
Naujokas	—	Науюкас
Gudjonienė	—	Гудйонене
Jonava	—	Йонава
Jotyškiai	—	Йотишкяй
Jovaišiai	—	Йовайшяй
Kojokai	—	Куюкай
Pajotuliai	—	Пайотуляй
Majoriškiai	—	Майоришкяй
Molljos	—	Молийос

§ 76. Ju, Jų, Jū — ю žodžio pradžioje ir po balsių:

Jurgis	—	Юргис
Julius	—	Юлюс
Jurevčius	—	Юрявичюс
Juškevičienė	—	Юшкявичене
Jurgaitytė	—	Юргайтите
Juciuvienė	—	Юцювене
Juzėnas	—	Юзенас
Jūratė	—	Юрате
Naujūnienė	—	Науюнене
Juknaičiai	—	Юкнайчяй
Jusėnai	—	Юсенай
Jūžintai	—	Южинтай
Jūrašaliai	—	Юрашалай
Mikalajūnai	—	Микалаюнай
Kraujučiai	—	Крауючяй
Pajurgiškęs	—	Паюргишкес
Pajūralis	—	Паюралис

§ 77. Juo — юо žodžio pradžioje ir po balsių:

Juozas	—	Юозас
Juodis	—	Юодис
Juospaitis	—	Юоспайтис
Juočytė	—	Юочите
Pajuodis	—	Паюодис
Juodeikiai	—	Юодейкяй
Juočiai	—	Юочяй
Juostininkai	—	Юостининкай
Pajuostinys	—	Паюостинис
Pajuodžiukai	—	Паюоджюкай

4. SKIRIAMOJO ŽENKLO Ъ VARTOJIMAS

§ 78. Kai į rusų kalbą transkribuojami tokie lietuviški žodžiai, kuriuose susiduria priebalsė ir j (išskyrus -jo; žr. § 75), tai toje sandūroje vartojamas skiriamasis ženklas Ъ:

Didžjurgis	—	Диджъюргис
Greitjurgis	—	Грейтъюргис
Tvarjanavičius	—	Тварьянавичюс
Bjaurapelkė	—	Бьяурапялькё
Papjaunys	—	Папьяунис
Pjauneliai	—	Пьяуняляй
Pjokla	—	Пьюкла
Pjokleliai	—	Пьюкляляй
Pjotys	—	Пютис
Pjovimas	—	Пювимас
Užjoris	—	Ужьюрис
Užpjauniai	—	Ужпьяуняй

5. PRIEBALSIŲ TRANSKRIPCIJA

§ 79. Beveik visos lietuvių kalbos priebalsės (išskyrus h, kuri rusiškai transkribuojama ir raide г) rusų kalboje turi pagal ištara daugiau ar mažiau sutampančius atitikmenis. Todėl priebalsių (išskyrus j¹) transkripcija labai nesudėtinga. Pvz.:

b—б: Babraitis	—	Бабрайтис
Bubulaitė	—	Бубулайте
Babrauskienė	—	Бабраускене

¹ j — ж prieš i, y (žr. § 73) ir prieš o (žr. § 75); prieš kitas balseis ar dvibalseis j transkribuojama kaip nurodyta §§ 67-72, 74, 76, 77.

Bronius	—	Бронюс
Barbora	—	Барбора
Babtai	—	Бабтай
Bobliai	—	Бубляй
Bodbaliai	—	Будбалай
o—ц: Cickevičius	—	Цицкявичюс
Cicėnaitė	—	Циценайте
Cicilaitienė	—	Цицилайтене
Cecilija	—	Цяцилия
Ceiklškė	—	Цейкишке
Ciūniškiai	—	Цюнишкяй
Kunciagalys	—	Кунцягалис
Trociškė	—	Троцишке
č—ч: Čeičys	—	Чейчис
Čapskas	—	Чапскас
Česnulevičiūtė	—	Чяснулявичюте
Čečergienė	—	Чячяргене
Česlovas	—	Чясловас
Čiovyda	—	Чёвида
Čečeliai	—	Чячяляй
Čičiriai	—	Чичиряй
Gečaičiai	—	Гячайчяй
Naručiai	—	Наручяй
Pačiaunė	—	Пачяуне
d—д: Dėdėlė	—	Дедяле
Dudutytė	—	Дудутите
Dvarionienė	—	Дваренене
Darius	—	Дарюс
Dalia	—	Даля
Dadotkai	—	Дадоткай

Dauskurdai	—	Даускурдай
Padubysys	—	Падубисис
Pagardė	—	Пагарде
f—f: Fedaravičiūtė	—	Фядаравичюте
Fabijanavičienė	—	Фабиянавичене
Feliksas	—	Фяликсас
Filomena	—	Филомяна
Franciškis	—	Францишкис
Frankpolis	—	Франкполис
g—г: Gegužis	—	Гягужис
Gegžnaite	—	Гягжнайте
Guginienė	—	Гугинене
Gintaras	—	Гинтарас
Gražina	—	Гражина
Gagačiai	—	Гагачяй
Gaigalai	—	Гайгалай
Lingiai	—	Лингяй
h—г: Horodeckis	—	Городяцкис
Hubertas	—	Губяртас
Honorata	—	Гонората
Haliampolis	—	Галямполис
h—х: Hilda	—	Хилда
Helmutas	—	Хялмутас
Hilarija	—	Хилария
Helga	—	Хялга
ch—х: Chachlauskas	—	Хахлаускас
Chadaravičiūtė	—	Хадаравичюте
Chodosevičienė	—	Ходосявичене

Pulcherija	—	Пульхярия
Cholopovka	—	Холоповка
к—х: Kazitenas	—	Казитенас
Kalvelytė	—	Кальвялите
Kavaliauskienė	—	Кавальяускене
Kostas	—	Костас
Kristina	—	Кристина
Kalakutiškė	—	Калакутишке
Kalpokai	—	Калпокай
Mackonys	—	Мацконис
Trumpiškiai	—	Трумпишкяй
л—л: Lelys	—	Лялис
Leonavičiūtė	—	Ляонавичюте
Liutkienė	—	Люткене
Laimonas	—	Лаймонас
Loreta	—	Лорята
Leliūnai	—	Лялюнай
Lumbeliai	—	Лумбяляй
Maldeniai	—	Мальдяняй
м—м: Martynaitis	—	Мартингайтис
Marcinkevičiūtė	—	Марцинкявичюте
Morkūnienė	—	Моркунене
Marius	—	Марюс
Marija	—	Мария
Matavys	—	Мамавис
Mantrimai	—	Мантримай
Plumčiai	—	Плумпай
н—н: Narbutas	—	Нарбутас
Nenartonytė	—	Нянартоните

Neniškienė	—	Нянишкенė
Napoleonas	—	Наполяонас
Naniškės	—	Нанишкес
Naujininkai	—	Науѣининкай
Rainiai	—	Райняй
p—п:		
Paplauskas	—	Паплаускас
Pipiraitė	—	Пипирайтė
Plioplienė	—	Плėпленė
Povilas	—	Повилас
Pranė	—	Пранė
Pupėnai	—	Пупенай
Pušlėpelkis	—	Пушинпялькис
Stupurai	—	Ступурай
Tarpučiai	—	Тарпучай
r—р:		
Ramanauskas	—	Раманаускас
Radzevičiūtė	—	Радзявичютė
Rakauskienė	—	Ракаускенė
Rimas	—	Римас
Rūta	—	Рута
Rodūnėlė	—	Родунелė
Sausdravai	—	Саусдравай
Trumpaičiai	—	Трумпайчяй
Žvėrbiliai	—	Жвирбляй
s—с:		
Stankevičius	—	Станкявичюс
Sabaliauskaitė	—	Сабальяускайтė
Steponavičienė	—	Стяпонавиченė
Stasys	—	Стасис
Salomiškis	—	Саломишкис
Sviestėliškis	—	Свестялишкис
Misaičiai	—	Мисайчяй

Papilys	—	Папилис
š—ш: Šešplaukis	—	Шяшплаукис
Šidlauskienė	—	Шидлаускене
Šataitė	—	Шатайте
Šarūnas	—	Шарунас
Šeškynė	—	Шяшкине
Šyša	—	Шиша
Lašmenpamūšis	—	Лашмянпамушис
Narūšiai	—	Нарушай
t—т: Tiškevičius	—	Тишкявичюс
Tamošiūnienė	—	Тамошюнене
Trečiokaite	—	Трячёкайте
Tadas	—	Тадас
Teresė	—	Трясе
Tytuvėnai	—	Титувенай
Totoriškes	—	Тоторишкес
Bitėnai	—	Битенай
Grobštai	—	Гробштай
v—в: Vasiliauskas	—	Василяускас
Vaitkevičiūtė	—	Вайткявичюте
Vitkauskaitė	—	Виткаускайте
Vladas	—	Владас
Veronika	—	Вяроника
Vaivadiškiai	—	Вайвадишкяй
Varduva	—	Вардува
Pusvaškiai	—	Пусвашкяй
z—з: Zdanevičius	—	Зданявичюс
Zaveckienė	—	Завяцкене
Zakarauskaitė	—	Закараускайте

Zigmas	—	Зигмас
Zuzana	—	Зузана
Zizonys	—	Зизонис
Zuikos	—	Зуйкос
Pazapsiai	—	Пазапсяй
Kazičiškis	—	Казитишкис
ž—ж : Žilinskas	—	Жилинскас
Žebrauskienė	—	Жябраускене
Želvytė	—	Жяльвите
Žilvinas	—	Жильвинас
Živilė	—	Живиле
Žažumbris	—	Жажумбрис
Žiežuliai	—	Жежуляй
Žvirgždė	—	Жвиргжде
Gelžyčiai	—	Гяльжичяй

6. PRIEBALSIŲ JUNGINIO ŠČ TRANSKRIPCIJA

§ 80. ŠČ — щ:

Ščavinskas	—	Щавинскас
Ščalkūnienė	—	Щалкунене
Ščesnulevičius	—	Щяснулявичюс
Ščerponavičienė	—	Щяпонавичене
Ščiukai tė	—	Щюкайте
Raščiuvienė	—	Ращювене
Kaščiukai tė	—	Кащюкайте
Ščiukiškis	—	Щюкишкис
Ščiurys	—	Щюрис
Plokščiai	—	Плокщяй
Kalriokščiai	—	Кайрюкщяй

7. PRIEBALSIŲ MINKŠTUMO ŽYMĖJIMAS

§ 81. Lietuvių kalbos rašyboje prieš a, ą, o, u, ę, ą arba prieš ai, au, ui, uo stovinčių priebalsių minkštumas žymimas raide i, rašoma tarp priebalsės ir balsės ar dvibalsės. Raide i tokiais atvejais nežymi garso, ji tėra prieš ją einančio priebalsio minkštinamasis ženklas. Todėl lietuviškų tikrinių vardų rusiškoje transkripcijoje tas minkštinamasis ženklas i atskirai niekuomet nežymimas, pvz.:

Didžiakis	—	Диджякис
Masionytė	—	Масёните
Pauliukonytė	—	Паулюконите
Tamoliūnas	—	Тамолюнас
Maziliauskas	—	Мазиляускас
Mačiukaitė	—	Мачюкайте
Bičiuolis	—	Бичюолис
Maciučiai	—	Мацюйчяй
Žvilionai	—	Жвилюнай
Keliuotiškiei	—	Кялюотишкяй
Velniakalnis	—	Вяльнякальнис
Rusių Ragas	—	Русю-Рагас
Giedriai	—	Гедряй
Siaurukai	—	Сяурукай
Kriaučiukai	—	Кряучюкай
Švenčionėliai	—	Швянчёнеляй

§ 82. I prieš minkštus priebalsius rusiškai transkribuojamas raidžių junginiu **ль**:

Pakalniškienė	—	Пакальнишкене
Stulpinaitė	—	Стульпинайте
Kelmelis	—	Кяльмялис
Vilkelytė	—	Вилькялите

Eiviltienė	—	Эйвильтене
Šmulkštys	—	Шмультис
Gulbinai	—	Гульбинай
Kalneliai	—	Кальняляй
Kaltinėnai	—	Кальтиненай
Maldėnai	—	Мальденай
Pagulbis	—	Пагульбис
Valkininkai	—	Валькининкай
Ulbiškė	—	Ульбишке

§ 83. I prieš kietus priebalsius rusiškai transkribuojamas be Ъ :

Aldonas	—	Алдонас
Algardė	—	Алгарде
Dovila	—	Довилта
Galvainė	—	Галвайне
Almantas	—	Алмантас
Kalvaitis	—	Калвайтис
Ulba	—	Улба
Kaltanėnai	—	Калтаненай
Maldučiai	—	Малдучяй
Valkaguliai	—	Валкагуляй
Uldukai	—	Улдукяй
Žilpamūšis	—	Жилпамушис
Pulstakai	—	Пулстакай
Bildonai	—	Билдунай

8. TĖVO VARDŲ TRANSKRIPCIJA

§ 84. Prie lietuviškos pavardės ir vardo nurodomą tėvo vardą rusų kalba rašytuose asmens dokumentuose pateikti transkribuota lietuvių kalbos kilmininko forma:

Gudaitis Vincas, Zigmo — Гудайтис Винцас, Зигмо

Pakalnis Vladas, Kazio	—	Пакальнис Владас, Казё
Balaišytė Eglė, Vytauto	—	Балайшите Эгле, Витауто
Kubilienė Bronė, Morkaus	—	Кубилене Броне, Моркаус

P a s t a b a. Tėvo vardas nurodomas tik tuose lietuviškuose ir rusiškuose dokumentuose, kuriuose jis būtinas asmeniui identifikuoti (pasuose, gimimo liudijimuose ir pan.). Kitais atvejais prie lietuviškų pavardžių rašomas vien vardas:

Vincas Gudaitis	—	Винцас Гудайтис
Vladas Pakalnis	—	Владас Пакальнис
Bronė Kubilienė	—	Броне Кубилене

9. VIETOVARDŲ RAŠYMAS

§ 85. Tie paprastieji ir sudėtiniai vietovardžiai, kurių vardininkas ir be bendrinio nomenklatūrinio termino *miestas, kaimas, upė, ežeras, kalnas, miškas* ir t.t. gali nusakyti tuo nomenklatūriniu terminu reiškiamą geografinį objektą, transkribuojami lietuviška vardininko forma¹. Kai vietovardis yra sudėtinis, rusiškai tarp atskirų dėmenų rašomas brūkšnelis:

A

Ažuolpamūšė	—	Ажуолпамуше
Lazdėnai	—	Лазденай
Šlapaberžė	—	Шлапабярже
Kruostas	—	Круостас
Versmynas	—	Вярсминас
Viksvojis	—	Виксвойис

¹Prie transkribuotos vietovardžio vardininko formos, kur reikia, pridamas nomenklatūrinis terminas *город, село (деревня), река, озеро, гора, лес* ir t.t.

B

a) Baltoji Ančia	—	Балтойи-Анчя
Juodieji Lakajai	—	Юодейи-Лакаяй
Aukštutiniai Mozūriškiai	—	Аукштутиняй-Мозуришкяй
Mažasis Vainatrkis	—	Мажасис-Вайнатракис
Senosios Kietaviškės	—	Сяносёс-Кетавишкес
Geri Vakarai	—	Гяри-Вакарай
Didžioji Bala	—	Диджёйи-Бала
Keidai Pirmieji	—	Кейдай-Пирмейи
b) Grūšlaukio Medsėdžiai	—	Грушлаукё-Мядседжяй
Eglių Giria	—	Эглю-Гиря
Narto Naujiena	—	Нарто-Науена
Milžinių Kapai	—	Мильжину-Капай
Miesto Kalniškiai	—	Место-Кальнишкяй
Krokų Lanka	—	Кроку-Ланка
c) Gaižuvėlė-Pastriūnė	—	Гайжувеле-Пастрюне
Kampai-Klementai	—	Кампай-Клямянтай

§ 86. Kiti vietovardžiai yra kilmininkiniai. Jų vardininkas be nomenklatūrinio termino *upė, ežeras, kalnas, miškas* ir t.t. iš viso nevartojamas tuo nomenklatūriniu terminu nusakomam geografiniam objektui pavadinti. Kilmininkiniai vietovardžiai transkribuojami lietuviška pirmojo dėmens kilmininko forma, ir prie jos pridedamas rusiškas nomenklatūrinis terminas:

Pyragių ežeras	—	озеро Пирагю
Alsėdžių ežeras	—	озеро Альседжю
Puožo ežeras	—	озеро Пуожо
Mirgų ežeras	—	озеро Миргу
Tydiko upė	—	река Тидико
Balų upė	—	река Балу
Karų upėlis	—	ручей Капу

Avino duobė	—	яма Авино
Kalnaberžės miškas	—	лес Калнабяржес
Alkūnų miškas	—	лес Алкуну

P a s t a b a. Tais atvejais, kai šitaip transkribavus gali kilti neaiškumų ar nesusipratimų dėl atskirų smulkių ar siauriau žinomų geografinių objektų identifikavimo, kilmininkiniai tų objektų vardai transkribuotini kartu su lietuvišku nomenklatūriniu terminu ir pridėtinas dar taip pat į rusų kalbą išverstas nomenklatūrinis terminas ar šiaip atitinkamą geografinį objektą tiksliau apibūdinantis priedėlis:

Žiemos raistas	—	болото Жемос-Райстас
Adomėlio lieknas	—	болото Адомелё-Лекнас
Sukilėlių kalnelis	—	холм Сукилелю-Кальнялис
Pilės upalis	—	ручей Пилес-Упалис
Drevės upis	—	речка Дрявес-Упис
Dūdų upius	—	речка Дудос-Упюс

§ 87. Skaitvardiniai vietovardžių dėmenys *Pirmasis, Pirmoji, Pirmieji, Pirmosios, Antrasis...* taupumo sumetimais kartais išreiškiami romėniškais skaitmenimis, rašomais po pagrindinio dėmens, ir tokiu atveju transkribuojami taip:

Žvangučiai I	—	Жвангучяй I
Adakavas II	—	Адакавас II
Geležių Purviškės I	—	Гяляжю-Пурвишкес I

10. BŪDVARDŽIŲ SU PRIESAGA -схнн DARYBA IŠ TRANSKRIBUOTŲ VIETOVARDŽIŲ

§ 88. Iš transkribuotų vietovardžių, ypač gyvenamųjų vietų vardų, rusų kalboje labai dažnai daromi būdvardžiai su priešaga -схнн.

a) Jeiigu būdvardis daromas iš dviskiemenio lietuviško vietovardžio, tai priesaga **-схнй** pridedama tiesiog prie pilnos to vietovardžio vardininko formos:

Simnas	—	Симнас	—	Симнаский
Skuodas	—	Скуодас	—	Скуодасский
Dūkštas	—	Дукштас	—	Дукштасский
Kėlmė	—	Кяльме	—	Кяльмеский
Luokė	—	Луоке	—	Луокеский
Vievis	—	Вевис	—	Вевисский
Kruonis	—	Круонис	—	Круонисский
Velžys	—	Вяльжис	—	Вяльжисский
Akmuo	—	Акмуо	—	Акмуоский
Prienai	—	Пренай	—	Пренайский
Vaškai	—	Вашкай	—	Вашкайский
Kurkliai	—	Куркляй	—	Куркляйский
Lapės	—	Лапес	—	Лапесский
Saugos	—	Саугос	—	Саугосский

b) Jeiigu būdvardis daromas iš daugiaskiemenio lietuviško vietovardžio (turinčio tris ir daugiau skiemenų), tai, prieš pridedant priesagą **-схнй**, atmetama lietuviškoji vardininko galūnė, išskyrus kirčiuotas galūnes **-ai**, **-iai**, ir **-us**:

Salakas	—	Салакас	—	Салакский
Birštonas	—	Бирштонас	—	Бирштонский
Vabalninkas	—	Вабальнинкас	—	Вабальнинкский
Vištytis	—	Виштитис	—	Виштитский
Balbieriškis	—	Бальберишкис	—	Бальберишкский
Pavilkijys	—	Павилькийис	—	Павилькийский
Pavidaujys	—	Павидауйис	—	Павидауйский
Pagerdaujys	—	Пагярдауйис	—	Пагярдауйский
Pašvitinys	—	Пашвитинис	—	Пашвитинский

Pakruojis	—	Пакруойис	—	Пакруойский
Sasnavas	—	Саснава	—	Саснавский
Krekenava	—	Крякянава	—	Крякянавский
Obelija	—	Обялия	—	Обялийский
Karmėlava	—	Кармелавас	—	Кармелавский
Šilalė	—	Шилалė	—	Шилальский
Vilijampolė	—	Вилиямполе	—	Вилиямпольский
Tauragė	—	Таураге	—	Таурагский
Perloja	—	Пярлоя	—	Пярлойский
Aukštoji	—	Аукштойи	—	Аукштойский
Tverėčius	—	Твярячюс	—	Твярячский
Bajėnai	—	Баенай	—	Баенский
Vėžaičiai	—	Вежайчяй	—	Вежайчский
Pakalniškiai	—	Пакальнишкяй	—	Пакальнишкский
Kalnujai	—	Калнуяй	—	Калнуйский
Vyžuonas	—	Вижуонос	—	Вижуонский
Semeliškės	—	Сямялишкес	—	Сямялишкский
Marcinkonys	—	Марцинконис	—	Марцинконский

bet:

Kamajai	—	Камаяй	—	Камаяйский
Zarasai	—	Зарасай	—	Зарасайский
Kiduliai	—	Кидуляй	—	Кидуляйский
Alytus	—	Алитус	—	Алитусский

P a s t a b a. Prieš šių būdvardžių priesagą **-ский** esantis **л** visuomet minkštas, todėl tarp jo ir priesagos visuomet rašomas minkštinamasis ženklas **ь**, pvz.:

Gimbogala	—	Гимбогала	—	Гимбогальский
Ramygala	—	Рамигала	—	Рамигальский
Igliškėliai	—	Иглишкеляй	—	Иглишкельский
Šešuoliai	—	Шяшуоляй	—	Шяшуольский

Kalnalis	—	Калналис	—	Калнальскій
Latvygala	—	Латвигала	—	Латвигальскій

c) Jeigu vietovardis, iš kurio daromas priesagos **-сѣиѣ** būdvardis, yra sudėtinis, tai priesaga **-сѣиѣ** pridedama prie antrojo dėmens, remiantis tomis pačiomis taisyklėmis, kurios išdėstytos šio paragrafo pastraipose a) ir b):

Naujoji Vilnia	—	Науѳойи-Вильня — Науѳойи-Вильняскій
Gaidžio Laukas	—	Гайджѳ-Лаукас — Гайджѳ-Лаукасскій
Vaineikių Mėdsėdžiai	—	Вайнейкю-Мядседжяй — Вайнейкю-Мядседжскій
Didžiosios Lapės	—	Диджѳсѳс-Лапес — Диджѳсѳс-Лапесскій
Naujoji Pakruostė	—	Науѳойи-Пакруосте — Науѳойи-Пакруостскій

11. GATVIŲ VARDŲ TRANSKRIPCIJA

§ 89. Rašant rusų kalba gatvių, skersgatvių, aikščių, alėjų, prospektų ir stotelių vardus, verčiami šie dažniausiai į juos įeinantys bendriniai daiktavardžiai:

aikštė	—	площадь	sutrumpinus: a. — пл.
alėja	—	аллея	— ал. — ал.
gatvė	—	улица	— г. — ул.
prospektas	—	проспект	— пр. — пр.
skersgatvis	—	переулок	— sk. — пер.

§ 90. Į vardo sudėtį įeinantys rusų kalbos asmenvardžiai pateikiami rusiška kilmininko forma, pvz.: Lenino pr. — пр. Ленина, Черняховскю а. — пл. Черняховского, Н.Гоголю г. — ул. Н.Гоголя.

§ 91. Vardai, į kurių sudėtį įeina skaitmenimis rašomi skaitvardžiai (datų, sukakčių ir kiti vardų dėmenys), į rusų kalbą verčiami; o skaitvardžiai rašomi skaitmenimis, pvz.:

Vasario 16-osios g.	—	ул. 16 февраля ¹
Kovo 8-osios g.	—	ул. 8 Марта
Gegužės 1-osios a.	—	пл. 1 Мая

§ 92. Visi kiti vardai rašomi rusiškai pagal lietuvišką formą, pvz.:

Algirdo g.	—	ул. Альгирдо
Birutės g.	—	ул. Бирутес
Mildos g.	—	ул. Милдос
Pilies sk.	—	пер. Пилес
V.Krėvės g.	—	ул. В Кревес
Z.Angariečio g.	—	ул. З.Ангаречё
K.Kalinausko g.	—	ул. К Калинауско
Z.Sierakausko g.	—	ул. З.Серакауско
J.Basanavičiaus g.	—	ул. Й.Басанавичяус
A.Mickevičiaus g.	—	ул. А.Мицкявичяус
S.Moniuškos g.	—	ул. С.Монюшкос
M.Rotundo g.	—	ул. М.Ротундо
Adutiškio g.	—	ул. Адутишкё
Arklių g.	—	ул. Арклю
Ašmenos g.	—	ул. Ашмянос
Dunojaus g.	—	ул. Дунояус
Gerosios Vilties g.	—	ул. Гяросёс-Вильтес
Raudonosios Armijos pr.	—	пр. Раудоносёс-Армийос
Rodūnios Kelias	—	ул. Родунёс-Кяляс
Rožių al.	—	ал. Рожю
Tilto g.	—	ул. Тилто

§ 93. Prie gatvių ir aikščių vardų priderintini taip pat autobusų ir troleibusų stotelių pavadinimai.

¹ Po skaitmens einantis žodis rusiškai rašomas didžiąja raide.

**ИНСТРУКЦИЯ
ПО ТРАНСКРИПЦИИ ФАМИЛИЙ, ИМЕН И
ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ С РУССКОГО
ЯЗЫКА НА ЛИТОВСКИЙ ЯЗЫК И С ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА
НА РУССКИЙ ЯЗЫК**

ВВЕДЕНИЕ

а) Общие замечания

Президиум Верховного Совета Литовской ССР 16 ноября 1988 г. принял постановление, в котором, в частности, говорится:

1. Поручить Академии наук Литовской ССР и Комиссии по литовскому языку при Академии наук Литовской ССР, учрежденной постановлением Центрального Комитета Коммунистической партии Литвы и Совета Министров Литовской ССР № 433 от 28 декабря 1976г., подготовить новый документ, регламентирующий транскрипцию фамилий, имен и отчеств с русского языка на литовский язык и с литовского языка на русский язык, и утвердить его.

2. Поручить Совету Министров Литовской ССР установить порядок обмена документов с учетом пожеланий граждан, а также сроки выполнения этой работы.

3. Признать утратившими силу постановления Президиума Верховного Совета Литовской ССР:

"Об утверждении инструкции по транскрипции фамилий, имен и отчеств с русского языка на литовский язык и с литовского языка на русский язык" от 18 сентября 1972 г. (Вед 1972, № 27-214);

"Об изменениях в инструкции по транскрипции фамилий, имен и отчеств с русского языка на литовский язык и с литовского языка на русский язык" от 29 мая 1985 г. (Вед., № 16-181).

Данный пункт вступает в силу с 1 января 1989 г.

Выполняя принятое постановление, Институт литовского языка и литературы Академии наук Литовской ССР подготовил новую Инструкцию, включающую не только имена личные (фамилии, имена), но и географические названия. Это позволит унифицировать транскрипцию данной наиболее многочисленной и важной части имен собственных.

В Комиссии по литовскому языку при Академии наук Литовской ССР Инструкция была обсуждена и апробирована.

Таким образом, настоящая Инструкция имеет силу юридического акта и обязательна для всех республиканских министерств, ведомств, учреждений, организаций, редакций и издательств.

Инструкция по транскрипции фамилий, имен и географических названий с русского языка на литовский язык и с литовского языка на русский язык" имеет целью устранение разнобоя, существующего до сих пор в практической передаче фамилий, имен и географических названий с русского языка на литовский язык и с литовского языка на русский язык.

Настоящая Инструкция предназначена для всех организаций, учреждений и лиц, которые в своей повседневной деятельности сталкиваются с передачей фамилий, имен и географических названий с русского языка на литовский язык и с ли-

товского языка на русский язык в документах (паспортах, билетах, удостоверениях и т.д.) и вообще в текстах различного содержания и назначения.

В качестве средства передачи русскоязычных фамилий, имен и географических названий в литовском тексте и литовскоязычных в русском тексте традиционно используется так называемая практическая транскрипция. Характерной особенностью практической транскрипции является то, что она призвана сохранять, насколько это возможно, неискаженным оригинальное произношение (то есть произношение того языка, с которого слово транскрибируется), а также то, что при её использовании не допускается употребление дополнительных букв или диакритических знаков — необходимо ограничиваться общепринятым алфавитом языка, на который транскрибируется данное слово. Допустимыми отклонениями от существующей орфографической системы в практической транскрипции могут быть лишь необычные положения и сочетания букв. Например, при передаче на русском языке литовских слов возможно написание *я, ю* после *г, ж, к, ц, ч, ш, щ* (ср.: *Гярвене, Поцюнене, Касчюнас, Шяучюлис, Жяунай, Кришчюнене*); написание *й* перед *и, о* (ср.: *Лайинене, Йоцюс, Байоринайте, Йонава*) и т.п. Практическая транскрипция как в современном литовском, так и в русском литературном языке широко используется для включения иноязычных слов в газетный, книжный и канцелярский тексты. Она находит также широкое применение в литовской и русской картографии.

Практическую транскрипцию следует отличать от строгой фонетической транскрипции, имеющей сложную систему знаков и преследующей совсем иные цели. Для фонетической транскрипции может быть использован любой существующий алфавит с добавлением диакритических знаков, букв иных алфавитов, перевернутых букв, лигатур и т.п. Она применяется в лингвистических текстах для точной графической записи произношения.

Разумеется, практическая транскрипция не может претендовать на точную графическую запись произношения, так как имеет целью воспроизведение не отдельных звуков, а слов во всей совокупности их лингвистических характеристик (лексической, грамматической, фонетической и графической). Возможна лишь приблизительная тождественность произношения транскрибированного и оригинального слова (фамилии, имени, географического названия) даже в тех случаях, когда транскрибированное слово не получает никакого окончания. Это объясняется тем, что звуковые системы отдельных языков во многом расходятся (например, в литовском языке отсутствуют некоторые звуки, характерные для русского языка, и наоборот).

Фамилии, имена и географические названия транскрибируются по нормативным формам литературного языка, за исключением особых случаев. Например, в личных документах (паспортах, билетах, свидетельствах о рождении и т.п.) некоторые фамилии и имена записаны в диалектной, нелитературной, а подчас и искаженной форме. В транскрипции таких фамилий и имен с документов, вы-

данных или утвержденных компетентными органами, не допускается произвольное внесение поправок или изменений: транскрибировать следует форму, имеющуюся в документе, с которого производится транскрипция. Исправление либо изменение фамилии или имени допускается лишь в установленном законом порядке.

Фамилии, имена и географические названия транскрибируются не только с документов, выданных или утвержденных компетентными органами и учреждениями, но и при передаче этих имен собственных в текстах газет, журналов, в научных, художественных, публицистических и иных текстах, публикуемых государственными издательствами, в сообщениях телеграфных агентств и других достоверных источниках.

**б) Замечания по разделу
"Транскрипция фамилий, имен и
географических названий с русского языка
на литовский язык"**

В данном разделе Инструкции в силу традиции не рассматриваются те случаи практической транскрипции, когда определенной русской букве без исключений соответствует одна и та же литовская буква, являющаяся и звуковым эквивалентом. Так, русским буквам а, б, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, п, р, с, т, у, ф, ц, ш в литовской транскрипции без исключений соответствуют буквы a, b, v, g, d, ž, z, k, l, m, n, p, r, s, t, u, f, c, š. В данном разделе, однако, получили отражение все случаи транскрипции, могущие вызвать хотя бы малейшее сомнение в

правильности транскрибирования фамилии, имени или географического названия с русского языка на литовский язык.

Поскольку литовский язык отличается развитой системой окончаний, то само собой разумеется, что литовская транскрипция фамилий, имен и географических названий тесно связана с их грамматическим оформлением. Например, к таким транскрибируемым с русского языка на литовский язык фамилиям, именам и географическим названиям, как Бубнов Александр Федорович, Чаплыгин Андрей Фомич, Калюжный Максим Дмитриевич, Ростов, Ленинград, добавляются литовские окончания именительного падежа, позволяющие включить таким образом грамматически оформленные слова в систему склонения литовского языка, ср.: *Bubnovas Aleksandras Fiodorovičius, Čiaplyginas Andrejus Fomičius, Kaliužnas Maksimas Dmitrijevičius, Rostovas, Leningradas*. Употребление таких фамилий, имен и географических названий без соответствующих окончаний в литовском языке невозможно, так как это противоречило бы законам литовского языка.

Наряду с параграфами, касающимися литовской транскрипции отдельных гласных и согласных, в данный раздел включены также параграфы, касающиеся грамматического оформления фамилий, имен и географических названий, транскрибируемых с русского языка на литовский язык.

в) Замечания по разделу
"Транскрипция фамилий, имен и
географических названий с литовского языка
на русский язык"

В силу специфики русского языка при транскрипции фамилий, имен и географических названий с литовского языка на русский язык к форме литовского именительного падежа не добавляется никаких окончаний. Иными словами, формы именительного падежа фамилий, имен и географических названий при транскрипции с литовского языка на русский язык не изменяются, т.е. не нуждаются в грамматическом оформлении. Поэтому в данном разделе Инструкции нет параграфов, касающихся грамматического оформления транскрибируемых на русский язык фамилий, имен и географических названий.

При практическом пользовании рекомендациями настоящей Инструкции следует иметь в виду, что возможны некоторые отклонения от её основных принципов, в частности, это связано с глубоко укоренившимися традиционными формами передачи ряда имен собственных, с настоянием граждан об унификации написания фамилии всех членов семьи (например, при выдаче паспортов детям их фамилии следует записывать в той же форме, что и в документах родителей, даже если они заполнены с отклонениями от требований Инструкции).

1. ТРАНСКРИПЦИЯ ФАМИЛИЙ, ИМЕН И ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ С РУССКОГО ЯЗЫКА НА ЛИТОВСКИЙ ЯЗЫК

1. ТРАНСКРИПЦИЯ ГЛАСНЫХ

§ 1. e — e после согласных:

Перелюб (м. ¹)	—	Pereliubas
Серебряков	—	Serebriakovas
Веселов	—	Veselovas
Грекова	—	Grėkova
Середа (м. и ж.)	—	Sereda
Кулешов	—	Kulešovas
Петин	—	Petinas
Алексей	—	Aleksejus
Андрей	—	Andrejus
Александра	—	Aleksandra
Лемешев	—	Lemešėvas
Петрович	—	Petrovičius
Белгород	—	Belgorodas
Свердловск	—	Sverdlovskas
Георгиевка	—	Georgijevka
Деденево	—	Dedenevas
Железнодорож	—	Železnogorskas
Вяземский	—	Viazemskis
Кемерово	—	Kemerovas
Смоленск	—	Smolenskas
Онега	—	Onega
Пенза	—	Penza

¹м. — мужчина, ж. — женщина.

Ребриха	—	Rebricha
Северодвинск	—	Severodvinskas
Витебск	—	Vitebskas
Фергана	—	Fergana
Херсон	—	Chersonas
Целиноград	—	Celinogradas
Черкесск	—	Čerkeskas
Шепетовка	—	Šepetovka
Щербинка	—	Ščerbinka

§ 2. е — Је после гласных, разделительных Ъ, Ъ (не в окончаниях), в окончаниях первого компонента сложных географических названий и в начале слова:

Макеев	—	Makejevas
Тимофеевич	—	Timotejevičius
Гордеева	—	Gordejeva
Валуев	—	Valujevas
Бусаев	—	Busajevas
Арефьев	—	Arefjevas
Георгиевна	—	Georgijevna
Григорьевич	—	Grigorjevičius
Объезчикова	—	Objezčikova
Евгений	—	Jevgenijus
Евгеньевич	—	Jevgenjevičius
Егорович	—	Jegorovičius
Евсей	—	Jevsejus
Елизавета	—	Jelizaveta
Елена	—	Jelena
Аксубаево	—	Aksubajevas
Алексеевка	—	Aleksejevka
Амвросиевка	—	Amvrosijevka

Киев	—	Kijevas
Аксуек	—	Aksujekas
Гурьевск	—	Gurjevskas
Альметьевск	—	Almetjevskas
Юрьевка	—	Jurjevka
Великие Луки	—	Velikije Lukai
Горные Ключи	—	Gornyje Kliučiai
Большое Село	—	Bolšoje Selo
Ельск	—	Jelskas
Елизово	—	Jelizovas

§ 3. **ю** — **ю** после гласных в окончаниях географических названий:

Никольское	—	Nikolskojė
Дальнее	—	Dalnejė
Белозёрское	—	Beloziorskojė

§ 4. **ё** — **ё** после согласных и разделительного **ь** в окончаниях географических названий:

Городище	—	Gorodiščė
Туапсе	—	Tuapsė
Орджоникидзе	—	Ordžonikidzė
Запорожье	—	Zaporožė
Усолье	—	Usolė
Задонье	—	Zadonė
Белогорье	—	Belogorė

§ 5. **ё** — **ю** после согласных, за исключением **ж, ш** (см. § 7):

Берёзин	—	Beriozinas
Дёмин	—	Diominas

Ерёмин	—	Jeriominas
Матрёна	—	Matriona
Алёхин	—	Aliochinas
Пётр	—	Piotras
Селивёрст	—	Seliviorstas
Семён	—	Semionas
Коростелёв	—	Korosteliovas
Чёрная	—	Čiornaja
Лихачёва	—	Lichačiova
Нащёкин	—	Naščiokinas
Чечёткин	—	Čečiotkinas
Щёткин	—	Ščiotkinas
Белозёрск	—	Beloziorskas
Берёзовка	—	Beriozovka
Могилёв	—	Mogiliovas
Шахтёрск	—	Šachtiorskas
Щёлков	—	Ščiolkovas

§ 6. Ё — ю после гласных, разделительных ъ, ѣ и в начале слова:

Окаёмов	—	Okajomovas
Воробьёв	—	Vorobjovas
Муравьёв	—	Muravjovas
Ёлкин	—	Jolkinas
Воробьёвка	—	Vorobjovka
Ёрса	—	Jorsa
Ёрга	—	Jorga

§ 7. Ё — о после ж, ш:

Жоёнов	—	Žonovas
Шёпотов	—	Šopotovas

Жёлтые Воды	—	Žoltyje Vodai
Шестаково	—	Šostakovas

§ 8. **ш** — **ш** после гласных, в начале слова перед согласными и в середине слова после согласных:

Даниил	—	Daniilas
Раиса	—	Raisa
Шаклеин	—	Šakleinas
Кривошеина	—	Krivošeina
Моисеева	—	Moisejeva
Игоревна	—	Igorevna
Инесса	—	Inesa
Гилиновский	—	Gilinovskis
Жизнева	—	Žizneva
Цикора	—	Cikora
Цинин	—	Cininas
Эльвира	—	Elvira
Зайнск	—	Zainskas
Браилов	—	Brailovas
Троицкое	—	Troickoje
Буинск	—	Buinskas
Истра	—	Istra
Игарка	—	Igarka
Ачинск	—	Ačinskas
Бикин	—	Bikinas
Валериановск	—	Valerianovskas
Киев	—	Kijevas
Акбейт	—	Akbeitas
Безменн	—	Bezmeinas

§ 9. **ш** — **ш** после разделительного **ь**

Бадьина	—	Badjina
Ильич	—	Iļičius
Ильиных (м.)	—	Iļinychas
Ильиных (ж.)	—	Iļinych
Ильинична	—	Iļinična
Марьин	—	Marjinas
Оладьин	—	Oladjinas
Ильичевск	—	Iļičevskas
Краснотурьинск	—	Krasnoturjinskas

§ 10. **И** — **І** перед гласной **о** в начале слова:

Иов	—	Jovas
Иона	—	Jona
Иосиф	—	Josifas
Ионкина	—	Jonkina
Иоганн	—	Johanas
Иорданская	—	Jordanskaja
Иосифович	—	Josifovičius
Иомин	—	Jominas
Иоланта	—	Jolanta
Иолотань	—	Jolotanė
Иоханнес	—	Jochanesas

§ 11. **Й** — **І** после гласных (кроме **и**) перед согласными:

Зайчатъев	—	Zaičiatjevas
Алейникова	—	Aleïnikova
Андрейчик (м.)	—	Andreičikas
Байкова	—	Baikova
Бойцов	—	Boicovas
Райченко (м.)	—	Raičenka
Войтова	—	Voitova

Михайлович	—	Michailovičius
Самойловна	—	Samoilovna
Измайлович	—	Izmailovičius
Батайск	—	Bataiskas
Майкоп	—	Maikopas
Новоалтайск	—	Novoaltaiskas
Красноармейск	—	Krasnoarmeiskas
Копейск	—	Kopeiskas
Ейск	—	Jeiskas
Лойга	—	Loiga
Бобруйск	—	Bobruiskas
Куйбышев	—	Kuibyševas
Верхневиллюйск	—	Verchneviliuiskas

§ 12. ■ —] перед гласными, в конце слова, за исключением окончания мужских фамилий и географических названий -■ (см. § 32, 34), и после ■ перед согласными:

Майоров	—	Majorovas
Евгений	—	Jevgenijus
Сергей	—	Sergejus
Береговой	—	Beregovojus
Боровой	—	Borovojus
Килийская	—	Kilijskaja
Марийская	—	Marijskaja
Приймачёв	—	Prijmačiovas
Каспийск	—	Kaspijskas
Новороссийск	—	Novorosijskas
Алтай	—	Altajus
Донской	—	Donskojus
Могойтуй	—	Mogoitujus

§ 13. **ы** — у во всех случаях, за исключением окончаний **-ый** (см. § 37) и **-ы** множественных названий мест (см. § 42):

Быков	—	Bykovas
Давыдов	—	Davydovas
Сысой	—	Sysojus
Добрыня	—	Dobrynia
Ладынина	—	Ladynina
Лысов	—	Lysovas
Малыгина	—	Malygina
Малых (м.)	—	Malychas
Портных (ж.)	—	Portnych
Лисицына	—	Lisicyna
Цыганков	—	Cygankovas
Потылицина	—	Potylicina
Мартынович	—	Martynovičius
Вырица	—	Vyrica
Нововолынск	—	Novovolynskas
Камышин	—	Kamyšinas
Зыряновск	—	Zyrianovskas
Смирных	—	Smirychas
Жалтыр	—	Žaltyras

§ 14. **э** — **ө** в начале слова и в середине слова после гласных:

Эмилия	—	Emilija
Эльвира	—	Elvira
Эмин	—	Eminas
Эдуард	—	Eduardas
Эдуардович	—	Eduardovičius
Элеонора	—	Eleonora

Эренбург	—	Erenburgas
Эльбрус	—	Elbrusas
Эвенск	—	Evenskas
Электрогорск	—	Elektrogorskas
Новоэкономическое	—	Novoekonomičeskojė

§ 15. Ю — ъ после согласных:

Любовь	—	Liubovė
Артюхов	—	Artiuchovas
Ванюшин	—	Vaniušinas
Дюкова	—	Diukova
Игнатюк (м.)	—	Ignatiukas
Рюрикович	—	Riurikovičius
Любомль	—	Liubomlė
Сулютка	—	Suliutka
Актюбинск	—	Aktiubinskas
Цюрупинск	—	Ciurupinskas
Тюмень	—	Tiumenė

§ 16. Ю — ъ в начале слова, после гласных и разделительных ь, ъ:

Юрский	—	Jurskis
Юсупов	—	Jusupovas
Ющенко (м.)	—	Juščenka
Юстицкий	—	Justickis
Баюн (ж.)	—	Bajun
Каюров	—	Kajurovas
Поюрский	—	Pojurskis
Вьюгин	—	Vjuginas
Юрий	—	Jurijus
Юлия	—	Julija
Юрьевич	—	Jurjevičius

Ювеналиевич	—	Juvenalijevičius
Южноуральск	—	Južnouralskas
Юрьевка	—	Jurjevka
Бабаюрт	—	Babajurtas
Нефтеюганск	—	Neftejuganskas
Буюклы	—	Bujuklai
Вьюжный	—	Vjužnas
Мудьюга	—	Mudjuga

§ 17. я — ja после согласных (за исключением редких случаев):

Беляева	—	Beliajeva
Десяткин (м.)	—	Desiatkinas
Корягин	—	Koriaginas
Краснянский	—	Krasnianskis
Ляхова	—	Liachova
Мягков	—	Miagkovas
Позняк (м.)	—	Pozniakas
Вячеслав	—	Viačeslavas
Изяславович	—	Iziaslavovičius
Октябрина	—	Oktiabrina
Вязьма	—	Viazma
Поляна	—	Poliana
Кемля	—	Kemlia
Армянск	—	Armianskas
Брянск	—	Brianskas
Октябрьск	—	Oktiabrskas
но:		
Припять	—	Pripetė

§ 18. я — ja в начале слова, после гласных и после разделительных ь и ъ:

Ябриков	—	Jabrikovas
Якубовский	—	Jakubovskis
Ярослав	—	Jaroslavas
Яков	—	Jakovas
Куприянович	—	Kuprijanovičius
Буйак (м.)	—	Bujakas
Буянов	—	Bujanovas
Маяковская	—	Majakovakaja
Поярков	—	Pojarkovas
Троян (м.)	—	Trojanas
Мария	—	Marija
Зоя	—	Zoja
Андрян	—	Andrijanas
Завьялов	—	Zavjalovas
Кирьянкова	—	Kirjankova
Демьян	—	Demjanas
Подьямпольский	—	Podjampolskis
Ялта	—	Jalta
Якутск	—	Jakutskas
Новая Каховка	—	Novaja Kachovka
Волчегаровка	—	Volčejarovka
Белоярск	—	Belojarskas
Емельяново	—	Jemeljanovas
Сырдарья	—	Syrdarja
Новый Торъял	—	Novyj Torjalas

2. ТРАНСКРИПЦИЯ СОГЛАСНЫХ

§ 19. Ж — ch во всех случаях:

Хадеев	—	Chadejevas
Харитон	—	Charitonas

Химченко (м.)	—	Chimčenka
Химченко (ж.)	—	Chimčenko
Хмелевский	—	Chmėlevskis
Хохлов	—	Chochlovas
Хвощ (м.)	—	Chvoščius
Христина	—	Christina
Проход	—	Prochoras
Захаров	—	Zacharovas
Дахнюк (ж.)	—	Dachniuk
Духонин	—	Duchoninas
Кухаренко (м.)	—	Kucharenka
Лантух (ж.)	—	Lantuch
Стельмах (м.)	—	Stelmachas
Хильда	—	Childa
Хабаровск	—	Chabarovskas
Харьков	—	Charkovas
Холмск	—	Cholmskas
Михайловка	—	Michailovka
Ашхабад	—	Aščabadas
Тихвин	—	Tichvinas
Тихорецк	—	Tichoreckas
Шахтинск	—	Šachtinskas

§ 20. Ч — ĆI перед гласными а, о, у, ё:

Чугаев	—	Ćiugajevas
Бочарова	—	Boćiarova
Корчагин	—	Korćiaginas
Кочубей (м.)	—	Koćiubejus
Качалов	—	Kaćialovas
Гончаров	—	Gonćiarovas
Мишурин	—	Mićiurinas
Чохов	—	Ćiochovas

Чёрный	—	Čiomas
Усачёв	—	Usačiovas
Чапаевск	—	Čiapajevskas
Вача	—	Vačia
Печора	—	Pečiora
Чоп	—	Čiupas
Чудово	—	Čiudovas
Вичуга	—	Vičiuga

§ 21. Ч — Ć перед гласными е, и, перед согласными и в конце слова:

Бельчиков	—	Beļčikovas
Бычков	—	Byčkovas
Демченко (м.)	—	Demčenka
Гальчина	—	Gaļčina
Кочергин	—	Kočerginas
Ленчик (ж.)	—	Lenčik
Никитична	—	Nikitična
Вячеславовна	—	Viačeslavovna
Грач (ж.)	—	Grač
Войнич (ж.)	—	Voinič
Кулинич (ж.)	—	Kulinič
Челябинск	—	Čeliabinskas
Мукачево	—	Mukačevas
Чита	—	Čita
Ачинск	—	Ačinskas
Мучкап	—	Mučkapas
Восточный	—	Vostočnas
Махачкала	—	Machačkala

§ 22. Щ — Š перед гласными а, о, у, ё:

Верецагин	—	Vereščiaginas
Лещёв	—	Leščiovas
Лещук (м.)	—	Leščiuukas
Мещанинов	—	Meščianinovas
Полещук (м.)	—	Poliščiuukas
Свищёв	—	Sviščiovas
Трещоткин	—	Treščiotkinas
Щавелев	—	Ščiavelevas
Щёголев	—	Ščiogolevas
Щёкина	—	Ščiokina
Щукин	—	Ščiuukinas
Гоща	—	Goščia
Крещатик	—	Kreščiatikas
Щорск	—	Ščiorskas
Щучинск	—	Ščiučinskas
Щёлково	—	Ščiolkovas
Щёкино	—	Ščiokinas

§ 23. Щ — ŠČ перед гласными и, е и в конце слова:

Защипина	—	Zaščipina
Зощенко (м.)	—	Zoščenka
Лещинский	—	Leščinskis
Мещерякова	—	Meščeriakova
Плещеев	—	Pleščejovas
Рощин	—	Roščinas
Щедрин	—	Ščedrinas
Щепкин	—	Ščepkinas
Щерба (м. и ж.)	—	Ščerba
Щипачёв	—	Ščipačiovas
Клещ (ж.)	—	Klešč
Хвощ (м.)	—	Chvoščius

Благовещенск	—	Blagoveščenskas
Щебетовка	—	Ščebetovka
Рошчино	—	Roščinas
Щирец	—	Ščirecas

§ 24. Ъ между согласными и в конце слова не обозначается:

Изольда	—	Izolda
Кузьма	—	Kuzma
Кузьмич	—	Kuzmičius
Вуль (ж.)	—	Vul
Мальвина	—	Malvina
Матильда	—	Matilda
Ольга	—	Olga
Вязьма	—	Viazma
Уральск	—	Uralskas
Усть-Каменогорск	—	Ust Kamenogorskas
Бугульма	—	Bugulma
Львов	—	Lvovas
Харьков	—	Charkovas

§ 25. Двойные согласные передаются одной согласной:

Анна	—	Ana
Белла	—	Bela
Васса	—	Vasa
Виссарион	—	Visarionas
Геннадий	—	Genadijus
Кирилл	—	Kirilas
Савва	—	Sava
Иннокентьевич	—	Inokentjevičius

Стелла	—	Stela
Иванников	—	Ivanikovas
Жжёнов	—	Žonovas
Кайраккум	—	Kairakumas
Коммунарск	—	Komunarskas
Миллерово	—	Milerovas
Винница	—	Vinica
Одесса	—	Odesa
Каттакурган	—	Katakurganas

П р и м е ч а н и е. Двойные согласные сохраняются, если они стоят на стыке приставки и корня:

Поддубный	—	Poddubnas
Беззубов	—	Bezzubovas
Бессонов	—	Bessonovas
Введенский	—	Vvedenskis
Рассадин	—	Rassadinas
Рассказов	—	Rasskazovas
Введенка	—	Vvedenka
Поддорье	—	Poddoré
Рассвет	—	Rassvetas
Рассыпное	—	Rassypnoje

3. ГРАММАТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ФАМИЛИЙ, ИМЕН И ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ

§ 26. Мужские фамилии, имена и географические названия, оканчивающиеся в русском языке на твердый согласный, т.е. не имеющие в конце **ь** (кроме фамилий на -ор, -ер, -ч, -щ, а также географиче-

ческих названий на -ич — см. § 27, 30), при их транскрипции получают окончание -as:

Петров	—	Petrovas
Каманин	—	Kamaninas
Черных	—	Černychas
Седых	—	Sedychas
Буйак	—	Bujakas
Баюн	—	Bajunas
Гвоздёв	—	Gvozdkovas
Гвоздев	—	Gvozdevas
Гайдар	—	Gaidaras
Морж	—	Moržas
Поляк	—	Poliakas
Пётр	—	Piotras
Семён	—	Semlonas
Теодор	—	Teodoras
Исидор	—	Isidoras
Фёдор	—	Flodoras

названия мест:

Саратов	—	Saratovas
Киев	—	Kijevas
Ленинград	—	Leningradas
Воронеж	—	Voronežas
Омск	—	Omskas
Барнаул	—	Bamaulas
Магадан	—	Magadanas
Арзамас	—	Arzamasas
Скалат	—	Skalatas
Керженец	—	Kerženecas
Инсар	—	Insaras

Житомир	—	Žitomiras
Кисляр	—	Kisliaras
Бисер	—	Biseras
Невер	—	Neveras
Дымер	—	Dymeras
Гульбахор	—	Gulbachoras
Бор	—	Boras
Самбор	—	Samboras
Кукмор	—	Kukmoras
Сергач	—	Sergačas
Бучач	—	Bučiačas
Бахмач	—	Bachmačas
Дрогобыч	—	Drogobyčas
Любеч	—	Liubečas
Гадяч	—	Gadiačas
Ургенч	—	Urgenčas
Овруч	—	Ovručas

§ 27. Мужские фамилии, оканчивающиеся на -ор, -ер, при их транскрипции получают соответственно окончания -ius и -is:

Доватор	—	Dovatorius
Дектор	—	Dektorius
Гофлер	—	Gofleris
Ковнер	—	Kovneris
Кример	—	Krimeris

§ 28. Мужские фамилии, имена и географические названия мужского рода, оканчивающиеся на мягкий согласный (т.е. на -ь), при их транскрипции получают окончание -is:

Рябокоть	—	Riabokonis
----------	---	------------

Рымарь	—	Rymaris
Гребень	—	Grebenis
Ремень	—	Remenis
Вуль	—	Vulis
Коваль	—	Kovalis
Эмилъ	—	Emilis
Игорь	—	Igoris
Лазарь	—	Lazaris
Антополь	—	Antopolis
Гомель	—	Gomelis
Ярославль	—	Jaroslavlis
Чернобыль	—	Černobylis
Червень	—	Červenis
Новый Узень	—	Novyj Uzenis ¹
Алатырь	—	Alatyris

§ 29. Женские имена и географические названия женского рода, оканчивающиеся на мягкий согласный (т.е. на -ь), при их транскрипции получают окончание -ė:

Любовь	—	Liubovė
Нинель	—	Ninelė
Эсфирь	—	Estirė
Суздаль	—	Suzdalė
Астрахань	—	Astrachanė
Рязань	—	Riazanė
Арысь	—	Arysė
Россь	—	Rosė

¹ При транскрипции сложных географических названий литовские окончания получает последний их компонент.

Припять	—	Pripetė
Росошь	—	Rosošė
Будогощь	—	Budogoščė
Керчь	—	Kerčė

§ 30. Мужские фамилии, оканчивающиеся на -ч, -щ, а также географические названия на -ич, при их транскрипции получают окончание -ius:

Войнич	—	Voiničius
Милорадович	—	Miloradovičius
Грач	—	Gračius
Клещ	—	Kleščius
Косач	—	Kosačius
Хвощ	—	Chvoščius

названия мест:

Галич	—	Galičius
Углич	—	Ugličius
Славутич	—	Slavutičius

§ 31. Женские фамилии, оканчивающиеся как на твердый, так и на мягкий согласный, в том числе и на -ч, -щ, при их транскрипции не получают никакого окончания:

Черных	—	Černych
Поляк	—	Poliak
Добель	—	Dobel
Хвощ	—	Chvošč
Баюн	—	Bajun
Косач	—	Kosač
Морж	—	Morž

Рябокoнь	—	Riabokon
Симонович	—	Simonovič
Войнич	—	Voinič

§ 32. Мужские фамилии и географические названия, оканчивающиеся на -ий (окончание в родительном падеже -ого, -его, напр., Боровицкий, -ого, Загородний, -его), при их транскрипции получают окончание -is:

Боровицкий	—	Borovickis
Островский	—	Ostrovskis
Жуковский	—	Žukovskis
Гладкий	—	Gladkis
Загородний	—	Zavgorodnis
Непомнящий	—	Nepomniaščis
Берёзовский	—	Beriozovskis
Горький	—	Gorkis
Спасск-Дальний	—	Spask Dalnis

§ 33. Мужские фамилии и имена, оканчивающиеся на -ий (окончание в родительном падеже -я, напр., Бабий, -я), при их транскрипции получают -ijus:

Евгений	—	Jevgenijus
Шкурупий	—	Škurupijus
Бабий	—	Babijus
Макарий	—	Makarijus
Арсений	—	Arsenijus
Анатолий	—	Anatolijus

§ 34. Мужские фамилии, оканчивающиеся на -чий, -ичий, при их транскрипции получают окончание -ius:

Голубничий	—	Golubničius
Осадчий	—	Osadčius
Горючий	—	Goriučius

§ 35. Мужские фамилии, имена и географические названия, оканчивающиеся на -ай, -ей, -ой, -уй, и т.п., при их транскрипции соответственно получают -ajus, -ėjus, -ojus, -ujus и т.п.:

Аггей	—	Agejus
Гордей	—	Gordejus
Бай	—	Bajus
Варлей	—	Varležus
Кочубей	—	Kočiubejus
Пильгуй	—	Pilgujus
Благой	—	Blagojus
Донской	—	Donskojus
Толстой	—	Tolstojus
Гай	—	Gajus
Ишимбай	—	Išimbajus
Балей	—	Balejus
Джанкой	—	Džankojus
Буй	—	Bujus

§ 36. Женские фамилии, оканчивающиеся на -ай, -ей, -ой, -уй и т.п., при их транскрипции не получают никакого окончания:

Бай	—	Baj
-----	---	-----

Леждей	—	Leždej
Варлей	—	Varlej
Кочубей	—	Kočiubej

§ 37. Мужские фамилии и географические названия, оканчивающиеся на -ый, при их транскрипции получают окончание -as:

Нагорный	—	Nagomas
Бедный	—	Bednas
Поддубный	—	Poddubnas
Чёрный	—	Čiomas
Крапивный	—	Krapivnas
Долгопрудный	—	Dolgoprudnas
Железнодорожный	—	Železnodorožnas
Грозный	—	Groznas
Прохладный	—	Prochladnas

§ 38. Мужские фамилии, оканчивающиеся на безударную гласную -о, при их транскрипции получают окончание -а, а женские фамилии -о сохраняют:

Плевако	—	Plevaka
Данченко	—	Dančenka
Осипенко	—	Osipenka
Веселаго	—	Veselaga
Забело	—	Zabela
Горячко	—	Goriačka
Лопато	—	Lopata
Плевако (ж.)	—	Plevako
Осипенко (ж.)	—	Osipenko

§ 39. Географические названия, оканчивающиеся на безударную гласную -о, при транскрипции получают окончание -as:

Елизово	—	Jelizovas
Гуково	—	Gukovas
Уварово	—	Uvarovas
Дубно	—	Dubnas
Пушкино	—	Puškinas
Ровно	—	Rovnas

§ 40. Мужские и женские фамилии, а также географические названия, оканчивающиеся на ударную гласную -о, при их транскрипции сохраняют эту -о неизменной:

Ляшкó	—	Liaškò
Гурзó	—	Gurzò
Дурновó	—	Durnovò
Дудкó	—	Dudkò
Шкуркó	—	Škurkò
Штурó	—	Šturò
Камо	—	Kamò
Большое Селó	—	Bolšoje Selò
Днó	—	Dnò

§ 41. Все личные имена и фамилии, а также географические названия, оканчивающиеся на -а, -я, при их транскрипции сохраняют окончания -а, -ја:

Павлова	—	Pavlova
Чаплинская	—	Čaplinskaja
Галина	—	Galina
Зинаида	—	Zinaida

Лидия	—	Lidija
Гаврила	—	Gavriła
Бурда	—	Burda
Кваша	—	Kvaša
Бульба	—	Bulba
Середа	—	Sereda
Чайка	—	Čiaika
Гуща	—	Guščia
Калина	—	Kalina
Вязьма	—	Viazma
Дубна	—	Dubna
Нарва	—	Narva
Ялта	—	Jałta
Ухта	—	Uchta
Уфа	—	Ufa

§ 42. Множественные географические названия, оканчивающиеся на -м, -я, при их транскрипции получают окончание -ai:

Клинцы	—	Klincai
Ливны	—	Livnai
Горки	—	Gorkai

П р и м е ч а н и е. Кроме рассмотренных в пункте 3 личных имён собственных и географических названий, в русском языке есть немало таких имён иноязычного происхождения, грамматическое оформление которых не подходит под вышеизложенные правила:

Казанджи (м. и ж.)	—	Kazandži
Миклау (м. и ж.)	—	Miklau
Ландау (м. и ж.)	—	Landau

Лурье (м. и ж.)	—	Lurjė
Куртенэ (м. и ж.)	—	Kurtenė
Леви (м. и ж.)	—	Levi
Баку	—	Baku
Кентау	—	Kentau
Темиртау	—	Temirtau
Чарджоу	—	Čiardžou

4. ОБРАЗОВАНИЕ, ЛИТОВСКАЯ ТРАНСКРИПЦИЯ И ГРАММАТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ РУССКИХ ОТЧЕСТВ

§ 43. В русском языке отчества образуются от имени отца при помощи суффиксов -ович, -евич, -овна, -евна, реже — -ич, -инична. При литовской транскрипции мужские отчества получают окончание -ius, женские отчества сохраняют свое окончание неизменным:

Именитель- ный падеж имени отца	Мужское отчество	Женское отчество
Пётр — Piotras	Петрович — Petrovičius	Петровна — Petrovna
Иван — Ivanas	Иванович — Ivanovičius	Ивановна — Ivanovna
Павел — Pavelas	Павлович — Pavlovičius	Павловна — Pavlovna
Лев — Levas	Львович — Lvovičius	Львовна — Lvovna
Сергей — Sergejus	Сергеевич — Sergejevičius	Сергеевна — Sergejevna

Дмитрий
— Dmitrijus
Игнатий
— Ignatijus
Илья
— Iļa
Лука
— Luka
Игнат
— Ignatas
Эмилъ
— Emilis

Дмитриевич
— Dmitrijevičius
Игнатьевич
— Ignatjevičius
Ильич
— Iļičius
Лукич
— Lukičius
Игнатович
— Ignatovičius
Эмилевич
— Emilevičius

Дмитриевна
— Dmitrijevna
Игнатьевна
— Ignatjevna
Ильинична
— Iļinična
Лукинична
— Lukinična
Игнатовна
— Ignatovna
Эмилевна
— Emilevna

II. ТРАНСКРИПЦИЯ ФАМИЛИЙ, ИМЕН И ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ С ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ ЯЗЫК

1. ТРАНСКРИПЦИЯ ГЛАСНЫХ

§ 44. а, а — а в начале слова и после гласных или
твёрдых согласных:

Abariūtė	—	Абарюте
Adomas	—	Адомас
Sakalas	—	Сакалас
Ažuolas	—	Ажуолас
Paalksnis	—	Паалькснис
Paąžuolis	—	Паажуолис
Žasinas	—	Жасинас
Adutiškis	—	Адутишкис
Ažuolaičiai	—	Ажуолайчяй
Paakmenė	—	Паакмяне
Paąžuoliai	—	Паажуоляй
Rąžė	—	Раже
Žasogala	—	Жасугала

§ 45. **я, ѓ** — **я** после мягких согласных (буквенные сочетания **ia, ią**, где **i** является знаком смягчения¹):

Bialopetravičius	—	Бялопятравичюс
Didžiarėkienė	—	Диджярекенė
Saliamonas	—	Салямонас
Dalia	—	Даля
Linkamiškis	—	Линкямишкис
Kapčiamiestis	—	Капчяместис
Visinčia	—	Висинчя

§ 46. **ю, ё** — **ю** в начале слова и после гласных, за исключением **i** в двугласном **iu** (см. § 62):

Egliškis	—	Эглишкис
Erelis	—	Эрялис
Edmundas	—	Эдмундас
Eglė	—	Эгле
Paežerinis	—	Паэжяринис
Ėringis	—	Эрингис
Ėcka	—	Эцка
Paėglė	—	Паэгле
Ešerynė	—	Эшярине

¹ Первый компонент буквенного сочетания **ia** в некоторых случаях обозначает слогообразующий звук [i] и по-русски передается буквой **и**:

Hiasintas	—	Гиацинтас
Diana	—	Диана

Paežeriai	—	Пазжярай
Paeglesiai	—	Пазглясяй
Ėriškiai	—	Эришкяй

§ 47. **ѳ, ѳ** — **я** после согласных:

Angelė	—	Англяе
Deksnys	—	Дякснис
Gedeika	—	Гядейка
Gedbutas	—	Гядбутас
Genzelis	—	Гянзялис
Švedas	—	Швядас
Maleckas	—	Маляцкас
Sreleckis	—	Стряляцкис
Markevičius	—	Маркявичюс
Žemaitienė	—	Жямайтене
Mackevičiūtė	—	Мацкявичюте
Bernatavičius	—	Бярнатавичюс
Petras	—	Пятрас
Serapinas	—	Сярапинас
Steponas	—	Стяпонас
Vaidevutis	—	Вайдявутис
Genovaitė	—	Гяновайте
Benediktas	—	Бянядиктас
Teresė	—	Тярясе
Kęstutis	—	Кястутис
Kęsminas	—	Кясминас
Geležiniai	—	Гяляжиняй
Keliuotiškiei	—	Кялюотишкяй
Kernavė	—	Кярнаве
Medinos	—	Мядинос
Medvalakė	—	Мядвалаке
Kęsminai	—	Кясминяй

П р и м е ч а н и е. По настоянию самого носителя фамилии, имени гласную **ė** после согласных в личных именах собственных можно транскрибировать на русский язык буквой **е**.

§ 48. ė — е после согласных:

Vėgėlė	—	Вегеле
Avižėnaiťė	—	Авиженайте
Galaunienė	—	Галаунене
Žėčiutė	—	Жечюте
Ragėnas	—	Рагенас
Pełėdžius	—	Пяледжюс
Birutė	—	Бируте
Marytė	—	Марите
Strėvininkai	—	Стревининкай
Lėkėčiai	—	Лякечяй
Stakliškės	—	Стаклишкес
Pabradė	—	Пабраде

§ 49. I — и во всех случаях, за исключением тех, когда i является знаком смягчения предыдущих согласных (см. §§ 55, 81) или компонентом двугласных ai, ei, iu, ui (см. §§ 56, 60-64):

Ipolitas	—	Иполитас
Pikčilingis	—	Пикчилингис
Ilgutienė	—	Илгутене
Irena	—	Иряна
Bilidaitė	—	Билидайте
Indra	—	Индра
Gintautas	—	Гинтаутас

Imienė	—	Ирнене
Kirtiklytė	—	Киртиклите
Imbrasas	—	Имбрасас
Rimtautas	—	Римтаутас
Paimbrenkis	—	Паимбренкис
Išlaužas	—	Ишлаужас
Vabalininkas	—	Вабальнинкас
Pailgiai	—	Пайльгяй
Paindrė	—	Пайндре

§ 50. Į у — и во всех случаях:

Isodas	—	Исодас
Ylonis	—	Илонис
Ylienė	—	Илене
Ylakytė	—	Илаките
Kairys	—	Кайрис
Alvyda	—	Альвида
Arvydas	—	Арвидас
Balys	—	Балис
Jadvyga	—	Ядвига
Isoniai	—	Исоняй
Istrica	—	Истрица
Yniškės	—	Инишкес
Yžnė	—	Ижне
Kūlynai	—	Кулинай
Lėndrupys	—	Ляндрупис
Pajstrys	—	Паистрис
Pajvodžys	—	Паиводжис
Payslykis	—	Паисликис
Payžnys	—	Пайжнис

§ 51. о — о в начале слова и после гласных или твердых согласных:

Olėka	—	Оляка
Olšauskas	—	Олшаускас
Ona	—	Она
Ovidijus	—	Овидиус
Paobelaitis	—	Паобялайтис
Leonas	—	Ляонас
Adomonis	—	Адомонис
Dorotėja	—	Доротея
Obšrutėliai	—	Обшрутėляй
Oželiai	—	Ожяляй
Paorijai	—	Паорияй
Rimšoniai	—	Римшоняй
Salos	—	Салос

§ 52. о — ё после мягких согласных, за исключением j (буквенное сочетание ю¹):

Lionginas	—	Лёнгинас
Stanionienė	—	Станёнене
Švenčionytė	—	Швянчёните

¹ Первый компонент буквенного сочетания ю в некоторых случаях обозначает слогообразующий звук [j] и по-русски передается буквой я:

Diodoras	—	Диодорас
Iliodoras	—	Илиодорас
Dionizas	—	Дионизас
Violeta	—	Виолята

Palionis	—	Палёнис
Liorentas	—	Лёрынтас
Trečiokienė	—	Трячёкене
Didžlokas	—	Диджёкас
Stakionytė	—	Стакёните
Šiožimys	—	Шёжинис
Strioga	—	Стрёга
Toliotas	—	Толётас
Švenčionėliai	—	Швянчёнеляй
Švikščionys	—	Швикщёнис
Toliočiai	—	Толёчяй
Užudvarionys	—	Ужудварёнис

П р и м е ч а н и е. В литовских словах, транскрибированных русскими буквами, ё может обозначать и ударный, и безударный звук. В обоих случаях пишется буква ё.

§ 53. и, о — у в начале слова и после гласных или твердых согласных:

Uršulė	—	Уршуле
Uborevičius	—	Уборявичюс
Ulbikaitė	—	Ульбикайте
Osienė	—	Усене
Odra	—	Удра
Paunksnis	—	Паункснис
Paupytė	—	Паупите
Stankonas	—	Станкунас
Prunckienė	—	Прунцкене
Artūras	—	Артурас
Padūmis	—	Падумис
Lukošius	—	Лукошюс

Ukmergė	—	Укмярге
Uryna	—	Упина
Odrija	—	Удрня
Oseliai	—	Усяляй
Paukoję	—	Паукое
Paupė	—	Паупе
Paūdronys	—	Паудронис
Paoliai	—	Пауляй
Žutautai	—	Жутаутай
Žvangučiai	—	Жвангучай
Torupis	—	Турупис
Veikūnai	—	Вейкунай

§ 54. ц — у после твердых согласных:

Butkų Juzė	—	Бутку Юзе
Ažuokų Būda	—	Ажуолу-Буда
Kazkų Rūda	—	Казлу-Руда
Trakų Vokė	—	Траку-Воке

§ 55. и, ъ, ц — ю после мягких согласных (буквенные сочетания иу, юу, цу):

Andrius	—	Андрюс
Kasiulis	—	Касюлис
Šniukas	—	Шнюкас
Žoraitis	—	Жорайтис
Račionas	—	Рачюнас
Antanavičius	—	Антанавичюс
Žilvičiūtė	—	Жилвичюте
Milašius	—	Милашюс
Naudžiuvienė	—	Науджювене
Masiūnai	—	Масильюнайте

Liudvika	—	Людвика
Rygiškių Jonas	—	Ригишкю Йонас
Kiukiškiai	—	Кюкишкяй
Kučiliškė	—	Кучюлишкё
Liudvinavas	—	Людвинавас
Lioliškiai	—	Люлишкяй
Mančionai	—	Манчюнай
Šateikių Rūdaičiai	—	Шатейкю-Рудайчяй

2. ТРАНСКРИПЦИЯ ДВУГЛАСНЫХ

§ 56. ai — ай в начале слова и после гласных или твердых согласных¹:

Aidukas	—	Айдукас
Aicys	—	Айцис
Paičius	—	Пайчюс
Valšnoras	—	Вайшнорас
Kalvaitis	—	Калвайтис
Aistė	—	Айсте
Laima	—	Лайма
Aistiškiai	—	Айстишкяй
Aitvarišklai	—	Айтваришкяй
Paalrys	—	Паайрис
Paaisetė	—	Паайсяте
Paaitriai	—	Паайтряй
Baisogala	—	Байсогала

¹ Компоненты буквенного сочетания ai в некоторых случаях обозначают слогообразующие звуки [а], [i] и по-русски передаются сочетанием ай:

Aida	—	Аида
Zinaida	—	Зинаида

Maišiagala	—	Майшыгала
Gudžiūnai	—	Гуджюнай
Prienai	—	Пренай

§ 57. ai — яй после мягких согласных (буквенное сочетание lai):

Kiauleikiai	—	Кяулейкяй
Rėpėngiai	—	Ряпянгяй
Džiugailiai	—	Джюгайляй
Drūkšiai	—	Друкшяй
Šiauliai	—	Шяуляй
Vaivadiškiai	—	Вайвадишкяй

§ 58. au — ау в начале слова и после гласных или твердых согласных:

Audronė	—	Аудроне
Aušra	—	Аушра
Aušvydas	—	Аушвидас
Paulauskienė	—	Паулаускене
Kazlauskaitė	—	Казлаускайте
Saulius	—	Саулюс
Daunoras	—	Даунорас
Gaudrimaitė	—	Гаудримайте
Jankauskas	—	Янкаускас
Aukštikalnytė	—	Аукштикальните
Tautrimas	—	Таутримас
Augutiškė	—	Аугутишке
Aukštuoliai	—	Аукштуоляй
Kaugonys	—	Каугонис
Laukeliai	—	Лаукяляй
Mauročiai	—	Мауручяй

Paaukštoja

—

Пааукштоя

§ 59. au — яу после мягких согласных (буквенное сочетание lau):

Kiaukaras	—	Кяукарас
Kiaunė	—	Кяуне
Karčiauskas	—	Карчяускас
Šiaučiūnienė	—	Шяучюнене
Žiauberis	—	Жяубярис
Siaurusevičiūtė	—	Сяурсявичюте
Liaudginai	—	Ляудгинай
Igliauka	—	Игляука
Šiaudiniai	—	Шяудиняй
Vyžlausiai	—	Вижяусяй

§ 60. ei — эй в начале слова и после гласных:

Eigminas	—	Эйгминас
Eidukas	—	Эйдукас
Eimutienė	—	Эймутене
Eišvydis	—	Эйшвидис
Eitmonas	—	Эйтмонас
Eigirdonys	—	Эйгирдонис
Eiguliai	—	Эйгуляй
Eisraviškiai	—	Эйсравишкяй
Paeisetė	—	Пазейсете
Paeiškuonė	—	Пазейшкуне

§ 61. ei — ей после согласных:

Alseikienė	—	Алсейкене
Doveika	—	Довейка

Deimantas	—	Деймантас
Rupėika	—	Рупейка
Žeimys	—	Жеймис
Karėiva	—	Карейва
Seiliotė	—	Сейлюте
Meilė	—	Мейле
Leipalingis	—	Лейпалингис
Seirijai	—	Сейрияй
Žeimėna	—	Жеймяна
Petraitiai	—	Пятрейкяй
Žadeikėliai	—	Жадейкеляй

§ 62. **ie** — **е** во всех случаях¹:

Ieva	—	Ева
Iešmantaitė	—	Ешмантайте
Pietaris	—	Петарис
Lėpinis	—	Лепинис
Tėšis	—	Тешис
Vienažindienė	—	Венажиндене
Lietuvninkas	—	Летувнинкас
Kielienė	—	Келене
Giedrė	—	Гедре
Miežienytė	—	Межените
Iėvoniškiai	—	Евонишкяй

¹ В тех случаях, когда первый компонент буквенного сочетания **ie** обозначает слогообразующий звук [i], **ie** по-русски передается буквами **и** и **э**:

Henrieta	—	Гявриэта
----------	---	----------

ležesta	—	Ежяста
Paiekvedis	—	Паеквядис
Piepaliai	—	Пепаляй
Rutaklemis	—	Рутакемис

§ 63. **ui** — **уй** в начале слова и после гласных или твердых согласных¹:

Uikšys	—	Уйкшис
Uikys	—	Уйкис
Buivydaite	—	Буйвидайте
Seduikis	—	Шядуйкис
Piktuižis	—	Пиктуйжис
Zuikaite	—	Зуйкайте
Meškuičiai	—	Мяшкуйчяй
Uikiai	—	Уйкяй
Uikšiai	—	Уйкшяй
Giluišis	—	Гилуйшис

но:

Luiza	—	Луиза
Imanuilas	—	Имануилас

§ 64. **ui** — **юй** после мягких согласных (буквенное сочетание **iui**):

Mačiuka	—	Мачюйка
Šiukienė	—	Шюйкене
Šiuišelis	—	Шюйшялис

¹ Компоненты буквенного сочетания **ui** иногда обозначают слогообразующие звуки [u], [i] и по-русски передаются сочетанием **уй**:

Šiurpys	—	Шюйпис
Čiuineliai	—	Чюйналяй
Čiuniškė	—	Чюйнишке

§ 65. **uo** — **yo** в начале слова и после гласных или твердых согласных:

Uogius	—	Уогюс
Uosis	—	Уосис
Uogintaitė	—	Уогинтайте
Danguolė	—	Дангуоле
Buolaitis	—	Буолайтис
Duonis	—	Дуонис
Kuodytė	—	Куодите
Uosupis	—	Уосупис
Uogbalė	—	Уогбале
Uodynė	—	Уодине
Paolis	—	Пауолис
Pauošniai	—	Пауошняй
Duokiškis	—	Дуокишкис
Puodkaliai	—	Пуодкаляй
Luobinė	—	Луобине

§ 66. **uo** — **yo** после мягких согласных (буквенное сочетание **yo**):

Čiuoderis	—	Чюодярис
Keliuotis	—	Кялюотис
Bičiuolytė	—	Бичюолите
Liubikas	—	Люобикас
Piliuona	—	Пилюона
Liubiškiai	—	Люобишкяй

3. ТРАНСКРИПЦИЯ СОЧЕТАНИЙ J + ГЛАСНАЯ ИЛИ ДВУГЛАСНАЯ

§ 67. **ja, ja** — я в начале слова и после гласных:

Janina	—	Янина
Jaraitė	—	Ярайте
Jasienė	—	Ясене
Jablonskis	—	Яблонскис
Pajarskaitė	—	Паярскайте
Taujanskienė	—	Тауянскене
Rajackas	—	Раяцкас
Virginija	—	Виргиния
Saja	—	Сая
Jakubiškiai	—	Якубишкяй
Janonys	—	Янонис
Jasvilaičiai	—	Ясвилайчяй
Naujakaimis	—	Науякаймис
Pajakališkiai	—	Паякалишкяй
Gauja	—	Гауя
Kruoja	—	Круоя
Odrija	—	Удрия

§ 68. **jai** — яй в начале слова и после гласных:

Jaiceris	—	Яйцярис
Jaigerienė	—	Яйгярене
Šalavėjaitė	—	Шалавеяйте
Švejaitė	—	Швяяйте
Lazdijai	—	Лаздняй
Kalnųjai	—	Калнуяй
Kunkojai	—	Кункояй
Veislejai	—	Вейсеяй

§ 69. Jau — ю в начале слова и после гласных:

Jaunius	—	Яунюс
Jaučkojis	—	Яучкойис
Jaudagienė	—	Яудагене
Jaudzemaite	—	Яудзямайте
Jauga	—	Яуга
Jutakis	—	Яутахис
Pajaujis	—	Паяуйис
Kijauskaitė	—	Кияускайте
Zmajauskienė	—	Змаяускене
Girdzijauskas	—	Гирдэняускас
Pajauta	—	Паяута
Majauskaitė	—	Маяускайте
Jaunakaimis	—	Яунакаймис
Jaurinė	—	Яурине
Jautmalkiai	—	Яутмалькяй
Pajaujiškiai	—	Паяуйишкяй
Pajaurė	—	Паяуре
Majauka	—	Маяука

§ 70. Је — я в начале слова и после гласных:

Jecaitė	—	Ядайте
Jeckienė	—	Яцкене
Jeronimas	—	Яровимас
Jegeris	—	Ягярис
Jelinskas	—	Ялинскас
Kraujelis	—	Крауялис
Naujelienė	—	Науялене
Bajerčiūtė	—	Баярчюте

Kajetonas	—	Каятонас
Kojelis	—	Коялис
Jedžiotai	—	Яджётай
Jėrubišskiai	—	Ярубишкяй
Jėvonis	—	Явонис
Naujėlišskiai	—	Науялишкяй
Pajėvonys	—	Паявонис

§ 71. jėl — ѳя:

Bijėika	—	Биейка
Bijėikis	—	Биейкис
Vijėika	—	Виейка
Vijėikis	—	Виейкис
Bijėikiai	—	Биейкяй
Vijėikiai	—	Виейкяй

§ 72. jė — ѳ в начале слова и после гласных:

Jėčiutė	—	Ечюте
Jėkelis	—	Екялис
Jėckaitė	—	Ецкайте
Taujėnas	—	Тауенас
Vajėga	—	Ваега
Jėrubaičiai	—	Ерубайчяй
Daujėnai	—	Дауенай
Naujėnai	—	Науенай

§ 73. jį, jė, jų — ѳи в начале слова и после гласных:

Jiminskas	—	Йиминскас
Jirėnavičius	—	Йиринавичюс
Kojis	—	Койис

Kojtė	—	Койте
Žalioji	—	Жалёйи
Pavidaujys	—	Павидауйис
Pavilnojis	—	Павилнойис

§ 74. Jie — е в начале слова и после гласных:

Jievaras	—	Еварас
Jievtis	—	Евутис
Jievaišienė	—	Евайшене
Jievaltaite	—	Евалтайте
Jiešmantas	—	Ешмантас
Jieznas	—	Езнас
Jiestrakis	—	Естракис
Pajiesys	—	Паесис
Naujiena	—	Науена

§ 75. Jo — йо во всех случаях:

Jolanta	—	Йоланта
Jonaitis	—	Йонайтис
Jokšaitė	—	Йокшайте
Jokubauskaitė	—	Йокубаускайте
Jonikas	—	Йоникас
Jovaišienė	—	Йовайшене
Daujotaitė	—	Дауйотайте
Nijolė	—	Нийоле
Marijona	—	Марийона
Naujokas	—	Науйокас
Gudjonienė	—	Гудйонене
Jonava	—	Йонава
Jotyškiai	—	Йотишкяй
Jovaišiai	—	Йовайшяй

Kojakai	—	Куйокай
Pajotuliai	—	Пайотуляй
Majoriškaiai	—	Майоришкяй
Molijos	—	Молийос

§ 76. ju, jč, jо — ю в начале слова и после гласных:

Jurgis	—	Юргис
Julius	—	Юлюс
Jurevičius	—	Юрявичюс
Juškevičienė	—	Юшкявичене
Jurgaitytė	—	Юргайтите
Juciuvienė	—	Юцювене
Juzėnas	—	Юзенас
Joratė	—	Юрате
Naujoniene	—	Науюнене
Juknaičiai	—	Юкнайчяй
Jusėnai	—	Юсенай
Jožintai	—	Южинтай
Jorašaliai	—	Юрашаляй
Mikalajonai	—	Михалаюнай
Kraujučiai	—	Крауючяй
Pajurgiškęs	—	Паюргишкес
Pajoralis	—	Паюралис

§ 77. juo — юо в начале слова и после гласных:

Juozas	—	Юозас
Juodis	—	Юодис
Juospaitis	—	Юоспайтис
Juočytė	—	Юочите
Pajuodis	—	Паюодис

Juodeikiai	—	Юодейкяй
Juočiai	—	Юочяй
Juostininkai	—	Юостининкай
Pajuostinys	—	Паюостинис
Pajuodžiukai	—	Паюоджюкай

4. УПОТРЕБЛЕНИЕ РАЗДЕЛИТЕЛЬНОГО ЗНАКА Ъ

§ 78. На стыке согласной с **ј** в литовских словах, за исключением - **јо** (см. § 75), при их русской транскрипции употребляется разделительный знак **Ъ**:

Didžjurgis	—	Диджьургис
Greitjurgis	—	Грейтьургис
Tvarjanavičius	—	Тварьянавичюс
Bjaurapelkė	—	Бьяурапальке
Papjaunys	—	Папьяунис
Pjauneliai	—	Пьяуняляй
Pjokla	—	Пьюкла
Pjokleliai	—	Пьюкляляй
Pjotys	—	Пьютис
Pjovimas	—	Пьовимас
Užjoris	—	Ужьюрис
Užpjauniai	—	Ужпьяуняй

5. ТРАНСКРИПЦИЯ СОГЛАСНЫХ

§ 79. Почти все согласные литовского языка (за исключением **h**, которая транскрибируется и русской буквой **г**) в русском языке по произношению имеют более или менее совпадающие соответствия. Поэтому

транскрипция согласных (за исключением j¹) весьма проста. Например:

b—б:	Babraitis	—	Бабрайтис
	Bubulaitė	—	Бубулайте
	Babrauskienė	—	Бабраускене
	Bronius	—	Бронюс
	Barbora	—	Барбора
	Babtai	—	Бабтай
	Bobliai	—	Бубляй
	Budbaliai	—	Будбаляй
c—ц:	Cickevičius	—	Циккявичюс
	Cicėnaitė	—	Циценайте
	Cicilaitienė	—	Цицилайтене
	Cecilija	—	Цяцилия
	Čeikiškė	—	Чейкишке
	Čiūniškiai	—	Чюнишкяй
	Kunciagalys	—	Кунцягалис
	Tročiškė	—	Троцишке
č—ч:	Čeičys	—	Чейчис
	Čapškas	—	Чапскас
	Česnulevičiūtė	—	Чяснулявичюте
	Čečergienė	—	Чячяргене
	Česlovas	—	Чясловас
	Čiovyda	—	Чёвида
	Čečeliai	—	Чячяляй

¹ j — й перед i, y (см. § 73) и перед o (см. § 75); перед остальными гласными или двугласными j транскрибируется, как указано в §§ 67-72, 74, 76, 77.

Čičiniai	—	Чичиряй
Gečaičiai	—	Гячайчай
Naručiai	—	Наручяй
Pačiaunė	—	Пачяуне
d—д:		
Dėdėlė	—	Дедяле
Dudutytė	—	Дудутите
Dvarionienė	—	Дварёнене
Darius	—	Дарюс
Dalia	—	Даля
Dadotkai	—	Дадоткай
Dauskurdai	—	Даускурдай
Padubysys	—	Падубисис
Pagardė	—	Пагарде
f—ф:		
Fedaravičiūtė	—	Фядаравичюте
Fabijanavičienė	—	Фабиянавичене
Feliksas	—	Фяликсас
Filomena	—	Филомяна
Franciškis	—	Францишкис
Frankpolis	—	Франкполис
g—г:		
Gegužis	—	Гягужис
Gegžnaitė	—	Гягжнайте
Guginienė	—	Гугинене
Gintaras	—	Гинтарас
Grażina	—	Гражина
Gagačiai	—	Гагачяй
Gaigalai	—	Гайгалай
Lingiai	—	Лингяй
h—г:		
Horodeckis	—	Городяцкис
Hubertas	—	Губяртас

Honorata	—	Гонората
Haliampolis	—	Галямполис
h—x: Hilda	—	Хилда
Helmutas	—	Хялмутас
Hilarija	—	Хилария
Helga	—	Хялга
ch—x: Chachlauskas	—	Хачлаускас
Chadaravičiūtė	—	Хадаравичюте
Chodosevičienė	—	Ходосявичене
Pulcherija	—	Пульхярия
Cholopovka	—	Холоповка
k—x: Kazėėnas	—	Казитенас
Kalvelytė	—	Кальвялите
Kavaliauskienė	—	Кавальяускене
Kostas	—	Костас
Kristina	—	Кристина
Kalakutiškė	—	Калакутишке
Kalpokai	—	Калпокай
Mackonys	—	Мацконис
Trumpiškiai	—	Трумпишкяй
l—л: Lelys	—	Лялис
Leonavičiūtė	—	Ляонавичюте
Liutkienė	—	Люткене
Laimonas	—	Лаймонас
Loreta	—	Лорята
Leliūnai	—	Лялюнай
Lumbellai	—	Лумбяляй
Maldeniai	—	Мальдяняй

m—м: Martynaitis	—	Мартинайтис
Marcinkevičiūtė	—	Марцинкявичюте
Morkūnienė	—	Моркунене
Marius	—	Марюс
Marija	—	Мария
Matavys	—	Мамавис
Mantrimai	—	Мантримай
Plumplai	—	Плумпай
n—я: Narbutas	—	Нарбутас
Nenartonytė	—	Нянартоните
Neniškienė	—	Нянишкене
Napoleonas	—	Наполяонас
Naniškės	—	Нанишкес
Naujininkai	—	Науйининхай
Rainiai	—	Райняй
p—п: Paplauskas	—	Паплаускас
Pipiraitė	—	Пипирайте
Plioplienė	—	Плёплене
Povilas	—	Повилас
Pranė	—	Пране
Pupėnai	—	Пупенай
Pušinpelkis	—	Пушинпялькис
Stupurai	—	Ступурай
Tarpučiai	—	Тарпучай
r—р: Ramanauskas	—	Раманаускас
Radzevičiūtė	—	Радзявичюте
Rakauskienė	—	Ракаускене
Rimas	—	Римас
Rūta	—	Рута
Rodūnėlė	—	Родунеле

Sausdravai	—	Саусдравай
Trumpačiai	—	Трумпайчяй
Žvirbliai	—	Жвирбляй
s—c: Stankevičius	—	Станкявичюс
Sabaliauskaitė	—	Сабальяускайте
Steponavičienė	—	Стяпонавичене
Stasys	—	Стасис
Salomiškis	—	Саломишкис
Sviesteliškis	—	Свестялишкис
Misaičiai	—	Мисайчяй
Papilys	—	Папилис
š—ш: Šešplaukis	—	Шяшплаукис
Šidlauskienė	—	Шидлаускене
Šataitė	—	Шатайте
Šarūnas	—	Шарунас
Šeškynė	—	Шяшкине
Šyša	—	Шипа
Lašmenpamūšis	—	Лашмянпамушис
Narušiai	—	Нарушяй
t—т: Tiškevičius	—	Тишкявичюс
Tamošiūnienė	—	Тамошюнене
Trečiokaite	—	Трячэкайте
Tadas	—	Тадас
Teresė	—	Тярясе
Tytuvėnai	—	Титувенай
Totoriškės	—	Тоторишкес
Bitėnai	—	Битенай
Grobštai	—	Гробштай
v—в: Vasiliauskas	—	Василяускас

Vaitkevičiūtė	—	Вайткавичюте
Vitkauskaitė	—	Виткаускайте
Vladas	—	Владас
Veronika	—	Вяроника
Vaivadiškiai	—	Вайвадишкяй
Varduva	—	Вардува
Pusvaškiai	—	Пусвашкяй
z—з:		
Zdanevičius	—	Зданявичюс
Zaveckienė	—	Завяцкене
Zakarauskaitė	—	Закараускайте
Zigmas	—	Зигмас
Zuzana	—	Зузана
Zizonys	—	Зизонис
Zuikos	—	Зуйкос
Pazapsiai	—	Пазапсяй
Kaziškis	—	Казитишкис
ž—ж:		
Žilinskas	—	Жилинскас
Žebrauskienė	—	Жябраускене
Želvytė	—	Жяльвите
Žilvinas	—	Жильвинас
Živilė	—	Живиле
Žažumbris	—	Жажумбрис
Žiežuliai	—	Жежуляй
Žvirgždė	—	Жвиргжде
Gelžyciai	—	Гяльжичяй

6. ТРАНСКРИПЦИЯ СОЧЕТАНИЯ СОГЛАСНЫХ ŠČ

§ 80. ŠČ — щ:

Ščavinskas	—	Щавинскас
------------	---	-----------

Ščalkūniėnė	—	Щалкунене
Ščesnulevičius	—	Щяснулявичюс
Ščeronavičienė	—	Щяпонавичене
Ščiukaite	—	Щюкайте
Raščiuvienė	—	Ращювене
Kaščiukaite	—	Кащюкайте
Ščiukiškis	—	Щюкишкис
Ščiūrys	—	Щюрис
Plokščiai	—	Плокщяй
Kairiokščiai	—	Кайрюкщяй

7. ОБОЗНАЧЕНИЕ МЯГКОСТИ СОГЛАСНЫХ

§ 81. В литовской орфографии мягкость согласных, предшествующих гласным а, а, о, у, ц, џ или двугласным ai, au, ui, io, обозначается буквой i, которая пишется между согласной и гласной или двугласной. Буква i в таких случаях не обозначает звука, а является знаком смягчения предшествующей согласной. Поэтому в русской транскрипции литовских имен собственных знак смягчения i отдельно никогда не передается, например:

Didžiakis	—	Диджякис
Masionytė	—	Масёните
Pauliukonytė	—	Паулюконите
Tamoliūnas	—	Тамолюнас
Maziliauskas	—	Мазиляускас
Mačiukaite	—	Мачюкайте
Bičiūolis	—	Бичюолис
Mačiučiai	—	Мацьючяй
Žviliūnai	—	Жвильюнай

Kelnuotiškiai	—	Кялюотишкяй
Velniakalnis	—	Вяльнякальнис
Rusų Ragas	—	Русю-Рагас
Giedriai	—	Гедряй
Siaurukai	—	Сяурукай
Kriaučiukai	—	Кряучюкай
Švenčionėliai	—	Швянчёнеляй

§ 82. I перед мягкими согласными передается через **ЛЬ**:

Pakalniškienė	—	Пакальнишкене
Stulpinaitė	—	Стульпинайте
Kelmelis	—	Кяльмялис
Vilkytė	—	Вилькялите
Elviltienė	—	Эйвильтене
Šmulštys	—	Шмультштис
Gulbinai	—	Гульбинай
Kalneliai	—	Кальняляй
Kaltinėnai	—	Кальтиненай
Maldėnai	—	Мальденай
Pagulbis	—	Пагульбис
Valkininkai	—	Валькининкай
Ubiškė	—	Ульбишке

§ 83. I перед твердыми согласными по-русски транскрибируется без **Ь**:

Aldonas	—	Алдонас
Algardė	—	Алгарде
Dovilta	—	Довилта
Galvainė	—	Галвайне
Almantas	—	Алмантас

Kalvaitis	—	Калвайтис
Ulba	—	Улба
Kaltanėnai	—	Калтаненай
Makdučiai	—	Малдучай
Valkaguliai	—	Валкагуляй
Uldukai	—	Улдукай
Žilpamūšis	—	Жилпамушис
Pulstakai	—	Пулстакай
Bildonai	—	Билдунай

8. ТРАНСКРИПЦИЯ ИМЕНИ ОТЦА

§ 84. Имя отца, указываемое рядом с литовской фамилией и личным именем, передается в документах, которые пишутся по-русски, транскрибированной формой родительного падежа:

Gudaitis Vincas, Zigmo	—	Гудайтис Винцас, Зигмо
Pakalnis Vladas, Kazio	—	Пакальнис Владас, Казё
Balaišytė Eglė, Vytauto	—	Балайшите Эгле, Витауто
Kubilienė Bronė, Morkaus	—	Кубилене Броне, Моркаус

П р и м е ч а н и е. Имя отца в документах как на литовском, так и на русском языке указывается лишь в тех случаях, когда оно необходимо для идентификации личности (в паспортах, свидетельствах о рождении и т. п.). В других случаях рядом с литовской фамилией указывается только личное имя:

Vincas Gudaitis	—	Винцас Гудайтис
Vladas Pakalnis	—	Владас Пакальнис
Bronė Kubilienė	—	Броне Кубилене

9. НАПИСАНИЕ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ

§ 85. Простые и сложные географические названия, именительный падеж которых уже сам по себе, без номенклатурного термина *miestas* (город), *kaimas* (село, деревня), *upė* (река), *ežeras* (озеро), *kalnas* (гора), *miškas* (лес) и т.п. определяет географический объект, обозначаемый этим номенклатурным термином, транскрибируются с литовскими окончаниями именительного падежа¹. В том случае, когда географическое название сложное, оно передаётся на русский язык с чёрточкой между отдельными компонентами названия:

А

Ažuolpamūšė	—	Ажуолпамуше
Lazdėnai	—	Лазденай
Šlapaberžė	—	Шлапабярже
Kruostas	—	Круостас
Versmynas	—	Вярсминас
Viksvojis	—	Виксвойис

Б

а) Baltoji Ančia	—	Балтойи-Анча
------------------	---	--------------

¹ В случае необходимости к транскрибированной форме именительного падежа географического названия прибавляется номенклатурный термин *город, село (деревня), река, озеро, гора, лес* и т.д.

Juodieji Lakajai	—	Юодейи-Лакаяй
Aukštutiniai Mozūriškiai	—	Аукштутиняй-Мозуришкяй
Mažasis Vainatrkis	—	Мажасис-Вайнатракис
Senosios Kietaviškės	—	Сяносёс-Кетавишкес
Geri Vakarai	—	Гяри-Вахарай
Didžioji Bala	—	Диджёйи-Бала
Keidai Pirmieji	—	Кейдай-Пирмейи
б) Grūšlaukio Medsėdžiai	—	Грушлаукё-Мядседжяй
Eglių Giria	—	Эглю-Гиря
Narto Naujiena	—	Нарто-Науена
Milžinių Kapai	—	Мильжину-Капай
Miesto Kalniškiai	—	Место-Кальнишкяй
Krokų Lanka	—	Кроку-Ланка
в) Gaižuvėlė-Pastriūnė	—	Гайжувеле-Пастрюне
Kampai-Klementai	—	Кампай-Клямянтай

§ 86. Другие географические названия являются так называемыми "генитивными". Основные компоненты литовских "генитивных" географических названий имеют форму только родительного падежа и без номенклатурных терминов *upė* (река), *ežeras* (озеро), *kalnas* (гора), *miškas* (лес) и т.п. вовсе не употребляются. Они транскрибируются в литовской форме родительного падежа с прибавлением соответствующего русского номенклатурного термина:

Pyragių ežeras	—	озеро Пирагю
Alsėdžių ežeras	—	озеро Альседжю
Puozo ežeras	—	озеро Пуожо
Mirgų ežeras	—	озеро Миргу
Tydiko upė	—	река Тидико
Balų upė	—	река Балу

Karų upelis	—	ручей Капу
Avino duobė	—	яма Авино
Kalnaberžės miškas	—	лес Калнабяржес
Alkunų miškas	—	лес Алкуну

П р и м е ч а н и е. В тех случаях, когда при такой транскрипции может возникнуть неясность или путаница в установлении тождественности отдельных мелких или мало известных географических объектов, названия этих объектов следует транскрибировать вместе с литовским номенклатурным термином с прибавлением соответствующего русского номенклатурного термина или иного приложения вообще, более точно определяющего данный географический объект:

Žiemos raistas	—	болото Жемос-Райстас
Adomėlio lieknas	—	болото Адомелё-Лекнас
Sukilėlių kalnelis	—	холм Сужилелю-Кальнялис
Pilės upalis	—	ручей Пилес-Упалис
Drevės upis	—	речка Дрявес-Упис
Dūdės upius	—	речка Дудос-Упюс

§ 87. Компоненты географических названий, выраженные числительными: *Pirmasis, Pirmoji, Pirmieji, Pirmosios, Antrasis...* (Первый, Первая, Первые, Вторая...), по соображениям краткости иногда заменяются римскими цифрами, которые пишутся после основных компонентов:

Žvangučiai I	—	Жвангучяй I
Adakavas II	—	Адакавас II
Geležis Purviškės I	—	Гяляжю-Пурвишкес I

10. ОБРАЗОВАНИЕ ИМЕН ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ ОТ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ ПОСРЕДСТВОМ СУФФИКСА -ский

§ 88. От транскрибированных географических названий, особенно от названий населенных пунктов, в русском языке очень часто образуются имена прилагательные посредством суффикса -ский.

а) Если имя прилагательное образуется от двусложного литовского названия, то суффикс -ский присоединяется непосредственно к форме именительного падежа:

Simnas	—	Симнас	—	Симнасский
Skuodas	—	Скуодас	—	Скуодасский
Dūkštas	—	Дукштас	—	Дукштасский
Kelmė	—	Кяльме	—	Кяльмеский
Luokė	—	Луоке	—	Луокеский
Vievis	—	Вевис	—	Вевисский
Kruonis	—	Круонис	—	Круонисский
Velžys	—	Вяльжис	—	Вяльжисский
Akmuo	—	Акмуо	—	Акмуоский
Prienai	—	Пренай	—	Пренайский
Vaškai	—	Вашкай	—	Вашкайский
Kurkliai	—	Куркляй	—	Куркляйский
Lapės	—	Лапес	—	Лапесский
Saugos	—	Саугос	—	Саугосский

б) Если имя прилагательное образуется от многосложного литовского названия (состоящего из трех и более слогов), то суффикс -ский присоединяется к литовской основе слова, за исключением слов с

ударяемыми -ai, -iai и -us, которые при образовании имён прилагательных сохраняются:

Salakas	—	Салакас	—	Салакский
Birštonas	—	Бирштонас	—	Бирштонский
Vabalninkas	—	Вабальнинкас	—	Вабальнинкский
Vištytis	—	Виштитис	—	Виштитский
Balbieriškis	—	Бальберишкис	—	Бальберишкский
Pavilkijys	—	Павилькийис	—	Павилькийский
Pavidaujys	—	Павидауйис	—	Павидауйский
Pagerdaujis	—	Пагярдауйис	—	Пагярдауйский
Pašvitinys	—	Пашвитинис	—	Пашвитинский
Pakruojis	—	Пакруойис	—	Пакруойский
Sasnavas	—	Саснава	—	Саснавский
Krekenėva	—	Крякянава	—	Крякянавский
Obelija	—	Обялия	—	Обялийский
Karmėlava	—	Кармелава	—	Кармелавский
Šilalė	—	Шилале	—	Шилальский
Vilijampolė	—	Вилиямполе	—	Вилиямпольский
Tauragė	—	Таураге	—	Таурагский
Perloja	—	Пярлоя	—	Пярлойский
Aukštoji	—	Аукштоји	—	Аукштойский
Tverėčius	—	Твярячюс	—	Твярячский
Bajėnai	—	Баенай	—	Баенский
Vėžaičiai	—	Вежайчай	—	Вежайчский
Pakalniškiai	—	Пакальнишкяй	—	Пакальнишкский
Kalnujai	—	Калнуяй	—	Калнуйский
Vyžuonas	—	Вижуонос	—	Вижуонский
Semeliškės	—	Сямялишкес	—	Сямялишкский
Marcinkonys	—	Марцинконис	—	Марцинконский
Но:				
Kamajai	—	Камаяй	—	Камаяйский
Zarasai	—	Зарасай	—	Зарасайский

Kiduliai	—	Кидуляй	—	Кидуляйский
Alytus	—	Алитус	—	Алитусский

П р и м е ч а н и е. Согласный **Л** в положении перед суффиксом **-ский** всегда произносится мягко, поэтому между ним и суффиксом всегда пишется знак **ь**, напр.:

Gimbogala	—	Гимбогала	—	Гимбогальский
Ramygala	—	Рамигала	—	Рамигальский
Igliškėliai	—	Иглишкеляй	—	Иглишкельский
Šešuoliai	—	Шяшуоляй	—	Шяшуольский
Kalnalis	—	Калналис	—	Калнальский
Latvygala	—	Латвигала	—	Латвигальский

в) Если географическое название, от которого образуется имя прилагательное посредством суффикса **-ский**, является сложным, то суффикс **-ский** присоединяется ко второму компоненту (слову) в соответствии с правилами, изложенными в абзацах **а)** и **б)** настоящего параграфа:

Naujoji Vilnia	—	Науjoyн-Вильня — Науjoyн-Бильняский
Gaidžio Laukas	—	Гайдже-Лаукас — Гайдже-Лаукасский
Vainelkių Mėsėdėžiai	—	Вайнейкю-Мядседжяй — Вайнейкю-Мядседжский
Didžioiosios Lapės	—	Диджесес-Лапес — Диджесес-Лапесский

II. ТРАНСКРИПЦИЯ НАЗВАНИЙ УЛИЦ

§ 89. При транскрипции названий улиц, переулков, площадей, аллей, проспектов и остановок на русский язык переводятся следующие имена существительные, входящие, как правило, в эти названия:

aikštė	—	площадь	в сокращении: а. — пл.
alėja	—	аллея	— ал. — ал.
gatvė	—	улица	— г. — ул.
prospektas	—	проспект	— пр. — пр.
skersgatvis	—	переулок	— sk. — пер.

§ 90. Русские антропони́мы, входящие в состав названия, передаются на русском языке в форме родительного падежа, напр.: *Lenino pr.* — пр. Ленина, *Černiachovskio a.* — пл. Черняховского, *N.Gogolio g.* — ул. Гоголя.

§ 91. Названия, содержащие имена числительные, обозначенные цифрами, (т.е. даты, годовщины и другие названия), на русский язык переводятся, а имена числительные также обозначаются цифрами, напр.:

Vasario 16-osios g.	—	ул. 16 Февраля ¹
Kovo 8-osios g.	—	ул. 8 Марта
Gegužės 1-osios a.	—	пл. 1 Мая

¹ Слово, следующее за цифрой, на русском языке пишется с большой буквы.

§ 92. Все остальные названия транскрибируются на русский язык в форме литовского языка, напр.:

Algirdo g.	— ул. Альгирдо
Birutės g.	— ул. Бирутес
Mildos g.	— ул. Милдос
Pilies sk.	— пер. Пилес
V.Krėvės g.	— ул. ВКревес
Z.Angariėčio g.	— ул. З.Ангаречё
K.Kalinausko g.	— ул. К.Калинауско
Z.Sierakausko g.	— ул. З.Серакауско
J.Basanaivičiaus g.	— ул. Й.Басанавичяус
A.Mickevičiaus g.	— ул. А.Мицкявичяус
S.Moniuškos g.	— ул. С.Монюшкос
M.Rotundo g.	— ул. М.Ротундо
Adutiškio g.	— ул. Адутишкё
Arklių g.	— ул. Арклю
Ašmenos g.	— ул. Ашмянос
Dunojaus g.	— ул. Дунояус
Gerosios Vilties g.	— ул. Гяросёс-Вильтес
Raudonosios Armijos pr.	— пр. Раудоносёс-Армийос
Rodūnios Kelias	— ул. Родунёс-Кяляс
Rožių al.	— ал. Рожю
Tilto g.	— ул. Тилто

§ 93. В соответствии с названиями улиц и площадей обозначаются также названия автобусных и троллейбусных остановок.

TURINYS СОДЕРЖАНИЕ

Ivadas.....	3
I. Pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcija iš rusų kalbos į lietuvių kalbą	8
1. Balsių transkripcija	8
2. Priebalsių transkripcija	18
3. Pavardžių, vardų ir vietovardžių gramatinimas	23
4. Rusų tėvavardžių daryba, jų lietuviškoji transkripcija ir gramatinimas	32
II. Pavardžių, vardų ir vietovardžių transkripcija iš lietuvių kalbos į rusų kalbą	33
1. Balsių transkripcija	33
2. Dvibalsių transkripcija	40
3. Junginių / + balsė ar dvibalsė transkripcija	46
4. Skiriamąjo ženklo ъ vartojimas	51
5. Priebalsių transkripcija	51
6. Priebalsių junginio šč transkripcija	57
7. Priebalsių minkštumo žymėjimas	58
8. Tėvo vardo transkripcija	59
9. Vietovardžių rašymas	60
10. Bodvardžių su priesaga – ский daryba iš transkribuotų vietovardžių	62
11. Gatvių vardų transkripcija	65
Введение	67
I. Транскрипция фамилий, имен и географических названий с русского языка на литовский язык	74
1. Транскрипция гласных	74
2. Транскрипция согласных	84

3. Грамматическое оформление фамилий, имен и географических названий	89
4. Образование, литовская транскрипция и грамматическое оформление русских отчеств	99
II. Транскрипция фамилий, имен и географических названий с литовского языка на русский язык	101
1. Транскрипция гласных	101
2. Транскрипция двугласных	109
3. Транскрипция сочетаний j + гласная или двугласная	115
4. Употребление разделительного знака ь	120
5. Транскрипция согласных	120
6. Транскрипция сочетания согласных ъс	126
7. Обозначение мягкости согласных	127
8. Транскрипция имени отца	129
9. Написание географических названий	130
10. Образование имен прилагательных от географических названий посредством суффикса – ский	133
11. Транскрипция названий улиц	136

Справочное издание
ИНСТРУКЦИЯ ПО ТРАНСКРИПЦИИ ФАМИЛИЙ, ИМЕН И ГЕОГРАФИЧЕ-
СКИХ НАЗВАНИЙ С РУССКОГО ЯЗЫКА НА ЛИТОВСКИЙ ЯЗЫК И С ЛИ-
ТОВСКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ ЯЗЫК

Вильнюс, „Мокслас“, 1990. На литовском и русском языках.

Bendrasis leidinys.

PAVARDŲ, VARDŲ IR VIETOVARDŲ TRANSKRIPCIJOS IŠ RUSŲ KAL-
BOS Į LIETUVIŲ KALBĄ IR IŠ LIETUVIŲ KALBOS Į RUSŲ KALBĄ INSTRUKCIJA

Redaktorius A. Vanagas. Meninis redaktorius E. Karpavičius. Techninė
redaktorė A. Plaušklėnė. Korektorės: V. Maclejauskienė, M. Razmukaitė.

H/K

Pasirašyta spausdinti 89.10.01. Formatas 70x108 1/32. Popierius ofsetinis
Nr. 2. Garnitūra „Univers“, 10 punktų. Ofsetinė spauda. 6,3 sąl. sp. l. 6,58
sąl.sp. etap. 5,80 apsk. leid. l. Tiržas 25000 egz. Užsakymas 3053. Kaina 60
kp. Leidykla „Moksas“, 232050 Vilnius, Žvaigždžių 23. Spaudė Motiejaus
Šumausko spaustuvė, 232600 Vilnius, A. Strazdello 1.